

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

Evidenčné číslo: 102003/B/2020/36114651170866948

INVESTIČNÉ VZŤAHY EÚ A ČÍNY

Bakalárska práca

2020

Tomáš Mihalovič

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

INVESTIČNÉ VZŤAHY EÚ A ČÍNY

Bakalárska práca

Študijný program: Medzinárodné podnikanie
Študijný odbor: Ekonomia a manažment
Školiace pracovisko: Katedra medzinárodného obchodu
Vedúci záverečnej práce: Ing. Kristína Drieniková, PhD.

Bratislava 2020

Tomáš Mihalovič

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

podpis

Pod'akovanie

Rád by som sa pod'akoval mojej vedúcej bakalárskej práce Ing. Kristíne Drienikovej PhD. za cenné rady, konzultácie a usmernenia pri písaní bakalárskej práce.

Abstrakt

MIHALOVIČ, Tomáš: Investičné vzťahy EÚ a Číny. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; Katedra medzinárodného obchodu. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Kristína Drieniková, PhD. – Bratislava: OF EU, 2020, 65 str.

Cieľom záverečnej práce je zhodnotiť vývoj investičných vzťahov medzi EÚ a Čínou na základe analýzy vývoja investícií v IKT sektore a poukázať na význam vzájomnej investičnej spolupráce a vplyv spolupráce na hospodárstvo EÚ. Práca je rozdelená do 4 kapitol. Obsahuje 9 grafov a 1 tabuľku. V prvej kapitole sa venujeme charakteristike vývoja investičných vzťahov medzi EÚ a Čínou, súčasnej situácií a pripravovanej komplexnej investičnej dohode medzi EÚ a Čínou. V druhej kapitole je stanovený hlavný cieľ a parciálne ciele práce, použité metódy, postupy a metodika. Tretia časť práce sa zaoberá investičnými vzťahmi v prostredí IKT a najväčšími vzájomnými investíciami v tomto sektore. Výsledkom riešenia danej problematiky je poukázať na dôležitosť investičných vzťahov medzi EÚ a Čínou v oblasti IKT a ich vplyv na hospodárstvo EÚ.

Kľúčové slová: EU, Čína, Investície, Vývoj investičný vzťahov , IKT sektor

Abstract

MIHALOVIČ, Tomáš: EU - China Investment Relations – University of Economics in Bratislava. Faculty of Business. Department of International Trade. – Thesis supervisor: Ing. Kristína Drieniková, PhD – Bratislava: OF EU, 2020, 65 str.

The aim of this thesis is to evaluate the development of investment relations between the EU and China based on the analysis of the development of investment in the ICT sector and to point out the importance of mutual investment cooperation and the impact of cooperation on the economy of EU. The thesis is divided into 4 chapters. It contains 9 graphs and 1 table. In the first chapter we deal with the development of investment relations between the EU and China, the current investment situation and the new comprehensive investment agreement between the EU and China. The second chapter sets out the main goal and partial goals of the thesis, the methods, procedures and methodology which was used. The third part deals with investment relations in the ICT sector and the largest mutual investments in this sector. The result of this issue is to highlight the importance of investment relations between the EU and China in the field of ICT and its impact on the EU economy.

Key words: EU, China, Investments, Development of investment relations, ICT sector

Obsah

Úvod.....	8
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	10
1.1 Vývoj investičných vzťahov medzi EÚ a Čínou.....	11
1.2 Súčasný stav investovania Číny a EÚ	15
1.2.1 Regionálne rozloženie čínskych investícií v EÚ	18
1.3 Investičná dohoda medzi EÚ a Čínou.....	21
2 Cieľ , metodika práce a metódy skúmania.....	26
3 Výsledky práce a diskusia.....	28
3.1 Charakteristika IKT sektora.....	28
3.2 IKT priemysel v EÚ.....	31
3.3 Čínske investície a ich vplyv v IKT sektore v štátoch EÚ	32
3.3.1 Investície v rámci Digitálnej Hodvábnej cesty	36
3.4 Stav IKT priemyslu v Číne	43
3.4.1 Spolupráca EÚ a Číny v oblasti telekomunikácií	47
3.4.2 Príležitosti a výzvy pre európskych investorov na čínskom trhu	48
3.5 Diskusia	52
Záver	55
Zoznam použitej literatúry	57

Úvod

Čína je jednou z najviac dynamických ekonomík na svete. Za posledné dekády si Čína vybudovala silné postavenie na svetovom trhu. Rast čínskeho hospodárstva je spôsobený najmä politickými a ekonomickými zmenami, ktoré v Číne prebehli v minulosti. Taktiež k tomuto rastu prispel technologický boom a prílev zahraničných investícií do čínskeho hospodárstva, pomocou ktorých si Čína nahradila absenciu vlastných zdrojov. Čínsky trh je lákavým priestorom pre zahraničné investície, avšak pri vstupe na trh zahraniční investori stále pociťujú veľkú mieru diskriminácie oproti domácim subjektom.

Vzájomné vzťahy medzi EÚ a Čínou sa formujú od roku 1975 a od tohto roku sa vzťahy výrazne zmenili. Hospodárstvo EÚ sa medzičasom rozrástlo a to v podobe ďalšieho rozširovania EÚ. Trh EÚ predstavuje pre Čínu lákavé miesto pre uloženie svojho prebytkového kapitálu v podobe investícií do európskych podnikov. Čínske spoločnosti si za posledné desaťročia vybudovali výhodné postavenie na európskom trhu tým, že investovali do strategických odvetví EÚ. Preto je budovanie vzájomných vzťahov medzi EÚ a Čínou v záujme oboch ekonomických celkov.

Cieľom záverečnej práce je preto zhodnotiť vývoj investičných vzťahov medzi EÚ a Čínou na základe analýzy vývoja investícií v IKT sektore a poukázať na význam vzájomnej investičnej spolupráce a vplyv na hospodárstvo EÚ. Na naplnenie stanoveného cieľa je práca rozdelená do troch kapitol. Jednotlivé kapitoly odpovedajú na určené parciálne ciele. Prvá kapitola sa zaoberá charakteristikou vývoja investičných vzťahov medzi EÚ a Čínou od roku 1982 až po rok 2018. Zdôrazňuje význam vzájomných investičných vzťahov a poukazuje na rozdielnosť investičných politík EÚ a Číny. Taktiež vyzdvihuje dôležitosť novej pripravovanej komplexnej investičnej zmluvy.

Obsahom druhej kapitoly je definícia hlavného cieľa a parciálnych cieľov práce. Následne sú v kapitole uvedené postupy a metodika práce, pomocou ktorých sme naplnili hlavný cieľ a parciálne ciele práce.

V analytickej časti práce poukazujeme na dôležitosť IKT sektora v Číne a štátoch EÚ a prítomnosť zahraničných investícií v tomto sektore. V tejto kapitole bližšie analyzujeme čínske investície na trhu IKT v EÚ a podrobnejšie skúmame vplyv novej Digitálnej Hodvábnej cesty a budovanie novej 5G na ekonomiku EÚ. Ďalej analyzujeme IKT

prostredie v Číne a poukazujeme na problémy, ktoré súvisia so zahraničnými investíciami na tomto trhu. Vyzdvihujeme európske investície v čínskom telekomunikačnom odvetví IKT ako príklad postupnej liberalizácie čínskeho IKT sektora.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Dvadsiate prvé storočie sa nesie v znamení globalizácie, a preto udržať si korektné obchodné, investičné a politické vzťahy s inými štátmi je cieľom každej vyspelej a otvorenej ekonomiky. Investície zo zahraničia predstavujú prílev kapitálu do národného hospodárstva, respektíve do jednotlivých podnikateľských subjektov. Zahraničným firmám to, naopak, pomôže ľahšie sa etablovať na domácom trhu. Posledné roky sme svedkami čoraz väčšieho vplyvu čínskych investícií do strategických odvetví v Európskej únii.

Čína a Európska únia ako celok a patria medzi 3 najväčšie ekonomiky sveta spolu s USA. Ak berieme do úvahy nominálnu hodnotu HDP ako ukazovateľa veľkosti ekonomiky, tak USA predstavovalo najväčšiu ekonomiku za rok 2018. V roku 2018 nominálna hodnota HDP USA bola 20,54 bilióna dolárov. Ako druhá sa umiestila EÚ, ktorej nominálna hodnota HDP predstavovala 18,7 bilióna dolárov. Treťou najväčšou ekonomikou bola Čína, ktorej nominálna hodnota HDP za rok 2018 zodpovedala 13,6 bilióna dolárov.¹ Čína je zároveň príkladom jednej z najviac dynamických ekonomík. Momentálne v krajine prebieha digitálna transformácia, ktorá ovplyvňuje nielen hospodárstvo krajiny, ale aj život bežných spotrebiteľov. Práve tento technologický boom umožnil krajine, aby sa dostala medzi lídrov na svetovom trhu. Čínsky trh je veľkým lákadlom pre zahraničné firmy, preto udržiavať korektné vzťahy s Čínou je predmetom každého ekonomického, ale aj politického subjektu.

EÚ tým, že si vytvorila jednotný trh pozostávajúci z 27 členských štátov², sa stala hospodárskou svetovou veľmocou. Hospodárska politika EÚ sa snaží o vytváranie pracovných miest a podporu rastu. Ako nástroj dosiahnutia tohto cieľa EÚ využíva efektívnejšie čerpanie finančných zdrojov, obmedzuje alebo dočasne odstraňuje prekážky, ktoré bránia investíciám a dostupnosti investičných projektov.

Od roku 2014 taktiež prebiehajú rokovania medzi EÚ a Čínou o spoločnej investičnej dohode, ktorá by nahradila jednotlivé dohody, ktoré majú členské štáty EÚ s Čínou. V tejto

¹ THE WORLD BANK 2018. GDP – European Union, USA, China. [online].[cit. 2019-10-27]. Dostupné na: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=EU-US-CN>

² Do februára 2020 jednotný trh EÚ tvorilo 28 členských krajín.

dohode sa EÚ snaží dosiahnuť lepšie postavenie pre európskych investorov na čínskom trhu. Čína pomerne stále presadzuje protekcionistickú domácu politiku a európsky investori stále pociťujú veľkú mieru diskriminácie na čínskom trhu.

1.1 Vývoj investičných vzťahov medzi EÚ a Čínou

Vzájomné vzťahy medzi EÚ a Čínou sa začali formovať už okolo roku 1975 a formálne boli potvrdené o 10 rokov neskôr prijatím Dohody o obchodnej a hospodárskej spolupráci medzi Európskym spoločenstvom a Čínou, ktorá tvorí jadro pre spoluprácu medzi oboma celkami. Táto dohoda sa vzťahovala na oblasť obchodu, hospodárskej spolupráce, investícií a rozvojovej pomoci. K zlepšeniu vzájomných ekonomických a investičných vzťahov prispela aj ekonomická reforma v Číne v roku 1978.³

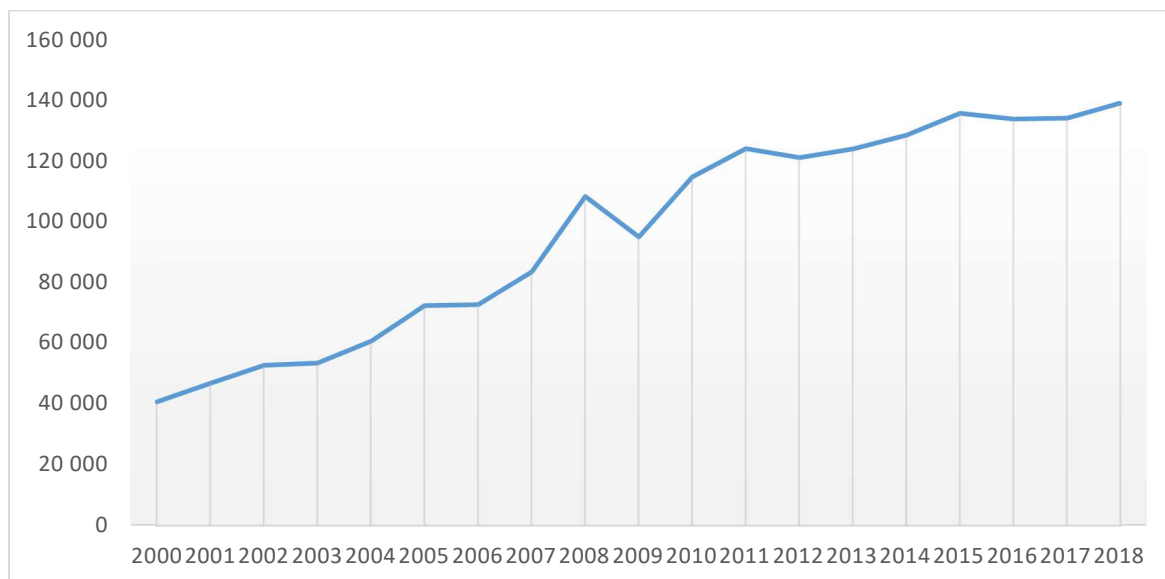
V rokoch 1982-1989 prílev PZI do Číny predstavoval ročne v priemere 0,5 miliárd dolárov. V rokoch 1993 - 2000 to bolo každoročne priemerne 38 miliárd dolárov. Len pre porovnanie PZI v roku 2015 vzrástli o 135,6 miliárd dolárov oproti predošlému roku, čo predstavovalo približne 6,4%.⁴ Následne čínska vláda prijala prísnejšie podmienky pre prílev zahraničných investícií a preto sa ich objem zmenšil.

Na nasledujúcom grafe môžeme vidieť vývoj prílevu PZI do Číny od roku 2000 do roku 2018. Z grafu je jasne vidieť, že čínsky trh vie prilákať veľké množstvo zahraničných investorov. Od roku 2000 až po rok 2015 sa prílev PZI v Číne niekoľkokrát znásobil. V roku 2009 pozorujeme mierny úpadok, čo bolo spôsobené najmä globálnou hospodárskou a finančnou krízou.

³ AUSTRALIAN NATIONAL UNIVERSITY. China's 40 Years of Reform and Development: 1978–2018. [online]. [cit. 2020-05-14] 2018. Dostupné na: <https://press-files.anu.edu.au/downloads/press/n4267/html/ch29.xhtml?referer=&page=41>

⁴ UNITED NATIONS. WORLD INVESTMENT REPORT 2019. [online]. [cit. 2019-10-27]. Dostupné na: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2019_en.pdf

Graf 1 Vývoj prílevu zahraničných investícií v Číne 2000-2018 v miliónoch dolárov

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov UNCTADSTAT. Dostupné na: https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx?IF_ActivePath=P,5&sCS_ChosenLang=en

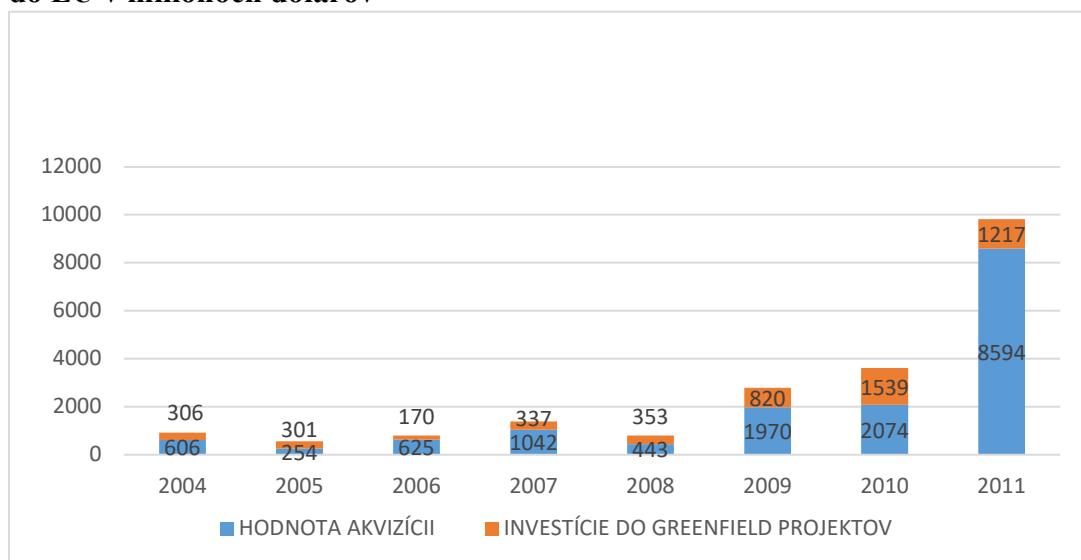
Pre Čínu bolo investovanie na európske trhy do konca roku 2000 mimo jej záujmu, pretože EÚ nebola príliš atraktívna pre čínskych investorov, hlavne pokiaľ ide o suroviny. Zvýšený záujem môžeme pozorovať okolo roku 2001, kedy sa Čína stala členom Svetovej obchodnej organizácie (WTO). Tento rok predstavoval pre Čínu významný míľnik z hľadiska jej postavenia vo svete ako globálneho hráča, pretože došlo k liberalizácii čínskeho obchodu. Prijatie Číny do WTO malo obrovský vplyv aj na domácu a zahraničnú situáciu v oblasti investícií. Investori z Číny videli potenciál najmä v oblasti technológií a priemyslu v EÚ. V rokoch 2000 - 2011 bolo v tomto odvetví realizovaných okolo 573 transakcií na európskom trhu v hodnote 21 miliárd dolárov.

V roku 2004 príslušné ministerstvo prijalo v Číne nariadenie, ktoré zjednodušilo schvaľovanie odlevu čínskych investícií z krajiny pre domácich investorov, ktorí chceli investovať v zahraničí. Išlo o nariadenie, ktoré povoľovalo schválenie miestnym úradom, ak sa jednalo o investície do 3 miliónov dolárov. Tým pádom sa proces schvaľovania menších investícií zrýchlil. Investície nad túto sumu musí schváliť Ministerstvo obchodu

Číny. Toto nariadenie malo za následok to, že podiel čínskych zahraničných investícií vo svete narástol a v roku 2005 dosiahli 12,3 miliardy dolárov a ďalej sa zvyšovali.⁵

Od roku 2004 rástol záujem najmä o akvizície a fúzie na zelenej lúke. Ročné tieto investície predstavovali približne priemerne 800 miliónov dolárov. Do roku 2009 sa ich počet dokonca niekoľkokrát znásobil. Z grafu jasne vyplýva, že čínski investori sa zaujímali najmä o akvizície na európskom trhu. Jedine rok 2005 predstavoval väčší záujem do greenfield projektov než do oblasti akvizícií. Najväčší nárast investícií môžeme sledovať po roku 2009.

Graf 2 Vývoj čínskych PZI v oblasti akvizícií a greenfield projektov od roku 2004-2011 do EÚ v miliónoch dolárov

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov RHODIUM GROUP.

Podľa Eurostatu do roku 2007 ročný odlev zahraničných investícií z Číny predstavoval 2 miliardy eur. V rokoch 2008-2010 tieto toky oproti predošlým rokom boli rapídne nižšie,

⁵ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VEČÍ A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ SR. Ekonomická informácia o teritóriu[online].[cit. 2019-10-28]. Dostupné na: <https://www.mzv.sk/documents/748032/620840/%C4%8C%C3%ADna+-+ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2019>

ba dokonca až negatívne, pretože čínske firmy začali sťahovať svoje aktíva z EÚ v dôsledku krízy.⁶

V roku 2008 došlo k zníženiu vzájomných investícií medzi Čínou a ostatnými štátmi kvôli globálnej hospodárskej a finančnej kríze. Podľa údajov Svetovej banky čínsky hospodársky rast sa prepadol zo 14,2 % v roku 2007 na 9,6 % v roku 2008. Čína do vypuknutia globálnej hospodárskej a finančnej krízy dokázala alokovať veľké množstvo reálneho kapitálu, čo jej umožnilo stať sa dôležitým aktérom v zahraničných investíciách a pohotovo reagovať na zmeny na globálnom trhu⁷. Toto predstavovalo veľkú výhodu pre Čínu počas hospodárskej krízy.

Vplyv krízy sa v EÚ začal prejavovať už v prvom štvrtroku 2008. Ekonomika sa začala spomaľovať a Komisia avizovala zväčšenú infláciu a rast cien. Išlo o najvyšší rast cien za ostatných 14 rokov. Počas krízy investície zo zahraničia predstavujú nástroj na presadzovanie moci v krajine, ktorá je postihnutá krízou.⁸ Významnú úlohu počas krízy zohrali suverénne fondy, ktoré krajiny dokážu strategicky a pohotovo využiť. Tieto fondy predstavujú reálne financie, ktorými disponuje štát a zohrávajú úlohu kľúčových investorov. Ich úloha sa dá prirovnať k hedžovým fondom. Kým hedžové fondy alokujú kapitál súkromných investorov, suverénne fondy predstavujú alokáciu štátnych zdrojov⁹.

Globálna hospodárska a finančná kríza mala za následok pokles investícií takmer vo všetkých ekonomikách EÚ, relatívne mierny pokles zaznamenalo len Poľsko. Počas krízy došlo k výraznému spomaleniu rastu európskeho hospodárstva. Pre menej rozvinuté štáty nebol pokles hospodárskeho rastu taký dramatický ako pre vyspelé štáty v Európe, ktoré dopad krízy dostal do značných problémov.

⁶ SEAMAN, John a kol. *Chinese Investment in Europe. A Country-Level Approach*. Mayenne: French Institute of International Relations, 2017. 21s. ISBN: 978-2-36567-810-0

⁷ PAUHOFOVÁ, Iveta a kol. 2015. *Investičné stratégie Číny v podmienkach krízy*. Bratislava: Ekonomický ústav SAV, 2015. 11s. ISBN 978-80-7144-243-1

⁸ MENBERE T. WORKIE a kol. *Vývoj a perspektívy svetovej ekonomiky. Globálna finančná a hospodárska kríza*. Bratislava: Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2009. 109 s. ISBN 978-80-7144-175-5

⁹ PAUHOFOVÁ, Iveta. *VYBRANÉ ASPEKTY FUNGOVANIA SUVERÉNNYCH FONDOV VO SVETE*. Bratislava: Ekonomický ústav SAV, 2014. 5-6 s. ISSN 1337-5598

Vo svete sa dostáva Čína do povedomia na globálnom trhu hneď v niekoľkých oblastiach. Nejde iba o vyššie spomenutú alokáciu reálneho kapitálu, ale hlavne o otázku menovej závislosti v súvislosti s častejším používaním čínskej meny na svetovom trhu a tým znížiť závislosť a postavenie amerického doláru na svetovom trhu. Čínska vláda prijala reformy, ktoré boli zamerané na častejšie používanie čínskej meny pri medzinárodnom obchodovaní a v oblasti zahraničných investícií. Rastúca sila čínskych suverénnych fondov mala za následok to, že Čína mohla presadzovať vlastné záujmy prostredníctvom čínskych PZI vo svete. Čína počas minulých kríz získala lacné aktíva po celom svete. V rokoch 2008-2009 sa zameriavali na dôležité komodity ako je železo, nikel a ropa. Po kríze eura 2012-2013 získali čínske firmy za lacno strategické aktíva v krajinách EÚ. Príležitosti čínskych nákupov sú však nižšie, ako v rokoch 2008-2013. Čínske firmy čelia obrovskému tlaku likvidity, kvôli spomaleniu domácej ekonomiky a čínska vláda pravdepodobne nezvolí stratégiu kontroly kapitálu.

K zmene finančných tokov z Číny do Európy došlo v roku 2011. Od tohto roku sa investície do finančného sektora znižovali a naopak začali rásť investície do nehnuteľností v členských štátoch EÚ. Išlo predovšetkým o zmenu investičnej stratégie a diverzifikáciu rizika. Najväčší prílev zahraničných investícií do nehnuteľností zaznamenala Veľká Británia. Centrom záujmu Číny sa stal Londýn, ktorý využíval investície na výstavbu infraštruktúry a vývoj mesta a na druhej strane sa zamýšľal vytvoriť vlastný suverénny zahraničný fond¹⁰.

1.2 Súčasný stav investovania Číny a EÚ

Situácia, v ktorej sa stále nachádza svetové hospodárstvo po vypuknutí obchodnej vojny medzi USA a Čínou, ktorú začala USA v roku 2018 uvalením ciel na čínske výrobky, núti svetové mocnosti do štrukturálnych zmien ich zahraničnej politiky a následne hľadať nové nástroje zahraničnej politiky na rýchlo meniacom sa poli medzinárodného obchodu.¹¹ Čínska ekonomika je postavená na princípoch plánovania a trhovej otvorenosti, čo

¹⁰ PAUHOFVÁ, Iveta a kol. 2015. *Investičné stratégie Číny v podmienkach krízy*. Bratislava: Ekonomický ústav SAV, 2015. 13s. ISBN 978-80-7144-243-1

¹¹ BALÁŽ, Peter a kol. 2012. *Čínska ekonomika. Nová dimenzia globalizácie svetového hospodárstva*. Bratislava: Sprint dva, 2012. 132-135 s. ISBN 978-80-89393-89-3

predstavuje obrovskú príležitosť pre európskych investorov vstúpiť na tento trh. Čínska ekonomika rástla v minulosti vysokým tempom, a to aj počas globálnej hospodárskej a finančnej krízy, kedy sa čínsky rast držal v priemere na 9 %. EÚ a Čína sa zaviazali ku komplexnému strategickému partnerstvu, ktoré je vyjadrené v dokumente „EÚ-Čína do roku 2020“ prijatého v roku 2003. Toto partnerstvo pomáha rozšíriť vzťahy medzi EÚ a Čínou v mnohých oblastiach. Na základe tohto dokumentu obidve strany implementujú tento program v podobe každoročného samitu, kedy sa koná strategický dialóg na vysokej úrovni za prítomnosti najvyšších činiteľov. Medzi hlavné body programu patrí hospodársky a obchodný dialóg za predchádzajúci rok. Pre EÚ Čína predstavuje druhého najväčšieho obchodného partnera, hneď po USA, a zároveň EÚ je najväčším obchodným partnerom pre Čínu. Udržať si dobré vzťahy s Čínou je pre EÚ strategickým cieľom aj do budúcnosti.

Za rok 2018 PZI do Číny predstavovali 7 % z celkového počtu zahraničných investícií vo svete.¹² Čínska vláda ale nepodporuje rast investícií za každú cenu, preto prijala rozhodnutia najmä v oblasti ochrany životného prostredia, ktoré sa týkali potenciálnych investorov. Čínu tvorí 22 provincií a každá má svoju provinčnú vládu, ktorá spravuje dané územie. Provinčným vládam záleží viac na ochrane životného prostredia v regiónoch, a preto sa sústreďujú na čo najlepší výber zahraničného investora v regióne. V roku 2018 sa vrátili k miernemu rastu 3% na 7 miliárd dolárov. Najväčším investorom v roku 2018 v Číne bolo Nemecko, ktoré tvorilo približne polovicu všetkých investícií z EÚ. Ďalšími významnými investormi boli Veľká Británia, Holandsko a Francúzsko. Tieto krajiny sa snažia upevniť svoje obchodné vzťahy a strategické záujmy s Čínou.

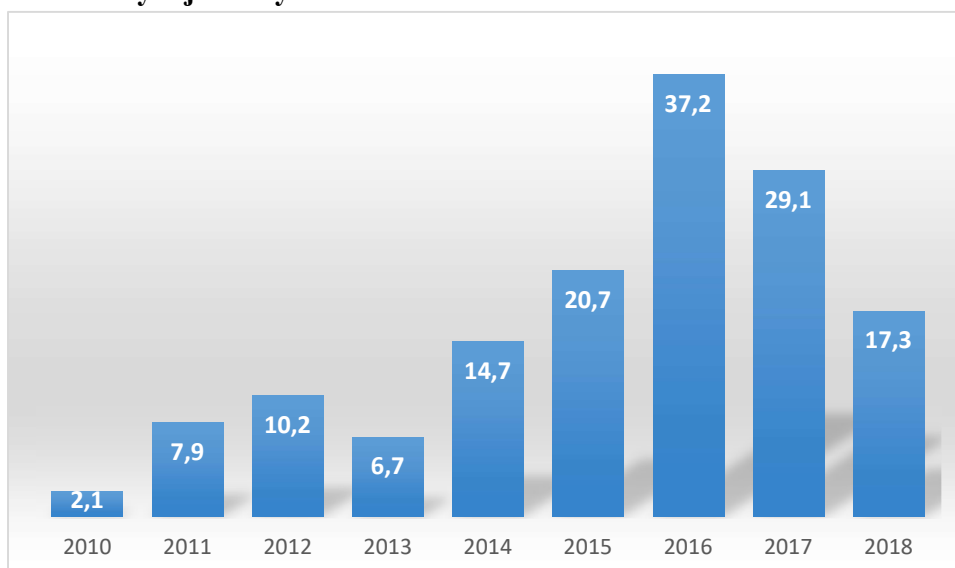
Objem čínskych investícií v EÚ aj v roku 2018 pokračoval v poklese. Niekoľkoročný rýchly rast čínskych investícií vystriedal prudký pokles, keď Čína znovu zaviedla prísnejšie kontroly investícií s cieľom obmedziť iracionálny odlev kapitálu z krajiny. Čínske firmy v roku 2018 dokončili transakcie v hodnote 17,3 miliárd eur, čo predstavuje pokles o 40% oproti roku 2017 a o viac ako 50% v porovnaní s rokom 2016, kedy úroveň priamych

¹² BUSINESSINFO.CZ. Čína: Zahraničný obchod a investície [online].[cit. 2019-11-24]. Dostupné na: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/cina-zahranicni-obchod-a-investice-19052.html>

čínskych investícií v EÚ dosiahla 37,2 miliárd eur.¹³ Tento pokles môžeme chápať ako reakciu toho, že priame zahraničné investície v Číne sa tiež znížili a zároveň dochádza k vyššej regulačnej kontrole investícií v hostiteľských krajinách.

Nasledujúci graf vypovedá o vývoji čínskych priamych zahraničných investícií, ktoré smerujú na európsky trh za roky 2010 až 2018. Môžeme vidieť neustály nárast čínskych investícií v EÚ a z toho vyplýva, že európsky trh bol atraktívnym miestom pre čínskych investorov. Najväčší prílev investícií môžeme pozorovať v roku 2016 a to v hodnote 37,2 miliárd eur. Avšak v roku 2018 môžeme taktiež vidieť spomenutý 40% pokles čínskych priamych zahraničných investícií.

Graf 3 Vývoj čínskych PZI v EÚ v miliardách eur

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov CHINA BRIEFING. Dostupné na: <https://www.china-briefing.com/news/chinese-fdi-eu-top-4-economies/>

V roku 2018 poklesli čínske investície na globálnej úrovni vo všetkých regiónoch sveta. Hlavné dôvody tohto prepadu sú aktivity v Číne. Čínska vláda v roku 2018 pevne držala svoje kapitálové toky tým, že tlačila na čínske firmy, aby predali svoje zahraničné aktíva. Znížila sa likvidita vo finančnom systéme a to malo za následok menší objem zahraničných investícií vo finančných tokoch. Odhaduje sa, že čínske firmy odpredali aktíva v EÚ

¹³ MERICS PAPERS ON CHINA. Chinese FDI in Europe: 2018 trends and impact of new screening policies. [online]. [cit. 2019-11-25]. Dostupné na: https://www.merics.org/sites/default/files/2019-03/190306_MERICS-Rhodium%20Group_COFDI-Update_2019.pdf

v hodnote za 4 miliardy eur, najmä firmy ako Avolon, Deutsche Bank a TIP Trailer Services.¹⁴ Jedným z dôvodov, prečo Čína odpredala zahraničné aktíva, je stále pretrvávajúca obchodná vojna medzi USA a Čínou, ktorá začala v roku 2018.

Ďalším dôvodom, prečo došlo k obmedzeniu čínskych investícií v EÚ, bola rastúca regulačná politika proti prítomnosti čínskeho kapitálu, najmä v štruktúrach národnej bezpečnosti. Vyspelé ekonomiky sa dlhodobo obávajú o národnú bezpečnosť, a preto dôkladne prehodnocujú svoj postoj voči prílevu čínskeho kapitálu na ich trhy. Tieto obavy prišli z USA a rýchlo sa rozšírili vo všetkých krajinách EÚ. V rokoch 2017 a 2018 mnohé krajiny EÚ, vrátane najväčších príjemcov čínskych investícií ako je Nemecko, Francúzsko a Spojené kráľovstvo, prijali a schválili nariadenia, ktoré regulujú a zvyšujú kontrolu nad zahraničnými fúziami a akvizíciami z hľadiska národnej bezpečnosti. Ako odpoveď na tento krok, úrady v Číne tiež zablokovali niekoľko potenciálnych európskych akvizícií v oblasti informačných technológií, ktoré vláda vyhodnotila ako nebezpečné a firmy by sa mohli dostať k citlivým informáciám.¹⁵

1.2.1 Regionálne rozloženie čínskych investícií v EÚ

Čínske PZI majú rôzne geografické smerovanie v rámci krajín EÚ. Najväčší počet investícií smeruje do západnej časti Európy, najmä do Spojeného kráľovstva, Nemecka a Francúzska. Ale aj tieto krajiny pocítili pokles investícií z Číny. V roku 2017 predstavoval podiel čínskych priamych zahraničných investícií do západnej Európy 71 % z celkových čínskych investícií vo svete, ale v roku 2018 to bolo už len 45 %. Čínske investície za rok 2018 v Spojenom kráľovstve predstavovali hodnotu 4,2 miliárd EUR a to kvôli odkúpeniu britskej spoločnosti Global Switch čínskou firmou Jiangsu Shagang a odkúpeniu podielu čínskej firmy Huadong Medicine v spoločnosti Sinclair Pharma.

Spoločnosť Global Switch je popredným vlastníkom a prevádzkovateľom dátových centier operujúcich v Európe, Ázii a Tichomorí. Spoločnosť bola od roku 2007 v úplnom

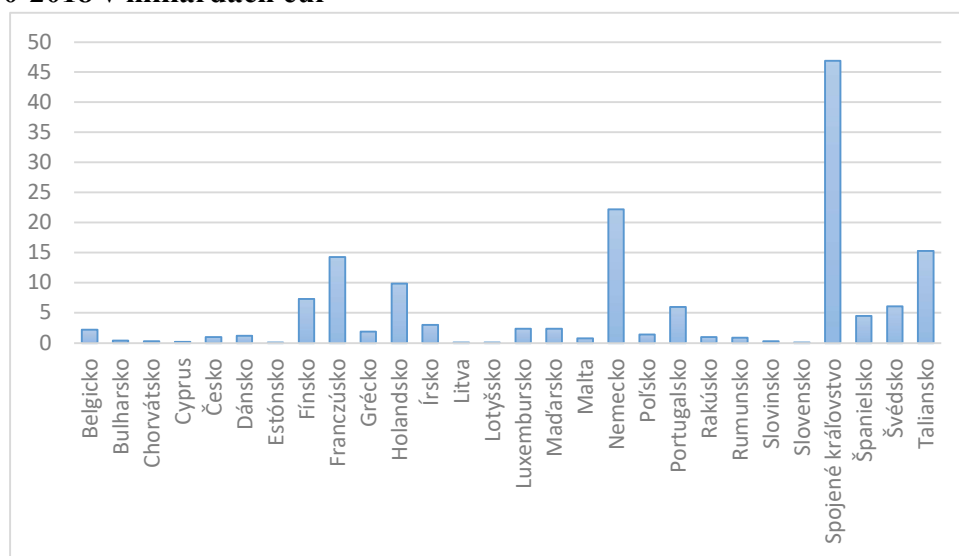
¹⁴ MERICS PAPERS ON CHINA. Chinese FDI in Europe: 2018 trends and impact of new screening policies. [online]. [cit. 2019-11-25] 2018. Dostupné na: https://www.merics.org/sites/default/files/2019-03/190306_MERICS-Rhodium%20Group_COFDI-Update_2019.pdf

¹⁵ MERICS PAPERS ON CHINA. Chinese FDI in Europe: 2018 trends and impact of new screening policies. [online]. [cit. 2019-11-] 2018. Dostupné na: https://www.merics.org/sites/default/files/2019-03/190306_MERICS-Rhodium%20Group_COFDI-Update_2019.pdf

vlastníctve britskou spoločnosťou Reuben Brothers. Od roku 2016 došlo k postupnému odkupovaniu vlastníctva od Reuben Brothers. Prvých 49% predal Reuben Brothers popredným čínskym podnikovým investorom a napokon aj ďalších 24,99%. Nakoniec posledných 24,01% predali spoločnosti Jiangsu Shagang Group Co., najväčšiemu súkromnému výrobcovi ocele v Číne a členom rebríčka „Fortune Global 500“. Fortune Global 500 je zoznam najväčších svetových spoločností, kde spoločnosť Jiangsu Shagang Group v roku 2018 dosiahla tržby v hodnote 32,7 miliárd dolárov a zisk 2,15 miliardy dolárov.

Na štvrtom grafe môžeme vidieť hodnoty čínskych investícií v jednotlivých krajinách EÚ za roky 2000 až 2018. Z grafu vyplýva, že západná časť Európy, najmä Spojené kráľovstvo a Nemecko, je veľmi atraktívnym miestom pre čínskych investorov. Taktiež jasne vidieť nižší záujem o investovanie v strednej a východnej časti Európy.

Graf 4 Kumulovaná hodnota čínskych investícií v členských krajinách EÚ za roky 2000-2018 v miliardách eur

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov RHODIUM GROUP. Dostupné na: https://www.merics.org/sites/default/files/2019-03/190306_MERICS-Rhodium%20Group_COFDI-Update_2019.pdf

Koncom roka 2018 čínske firmy začali viac investovať do 2 nových regiónov v západnej EÚ. Krajiny Beneluxu a Švédsko pocítili oproti predošlým rokom obrovský nárast čínskych investícií na svojich trhoch. Južná Európa sa na celkovom príleve investícií z Číny podieľala približne 14 %. Tieto investície smerovali najmä do akvizícií v Taliansku,

Španielsku a Portugalsku¹⁶. V Portugalsku to boli najmä v oblasti dopravy, finančných služieb a poisťovníctva. Jedna z najväčších poisťovní Fidelidade v Portugalsku bola odkúpená čínskou firmou Fosun za 1 miliardu eur. Najmenší podiel čínskych investícií smeroval do východnej časti Európy. Tento región nepredstavuje pre čínskych investorov atraktívne miesto. Avšak aj tu bolo uskutočnených niekoľko väčších akvizícií, najmä v Maďarsku a Poľsku. Išlo najmä o akvizície v oblasti strojárstva, napríklad v poľskom meste Stalowa Wola.¹⁷

V porovnaní s rokom 2017 boli čínske investície v roku 2018 viac diverzifikované, najmä pokiaľ ide o ich smerovanie do jednotlivých odvetví. Čína sa rozhodla pre nový režim investícií, ktorým účinne obmedzila niekoľko mega akvizícií v hodnote niekoľko miliárd eur. Tento krok mal za následok to, že došlo k vyrovnanejšiemu rozloženiu čínskych investícií na európskom trhu. V roku 2018 do žiadneho odvetvia nebolo investovaných viac ako 20 % zo všetkých čínskych investícií v štátoch EÚ. ¹⁸ Odvetvia, ktoré zaznamenali vysoký prílev investícií z Číny, boli automobilový, biotechnologický priemysel a zdravotníctvo. Naopak, investície do dopravy, verejných služieb a infraštruktúry zaznamenali oproti predošlému roku enormný pokles. Taktiež podiel štátnych investícií sa znížil.

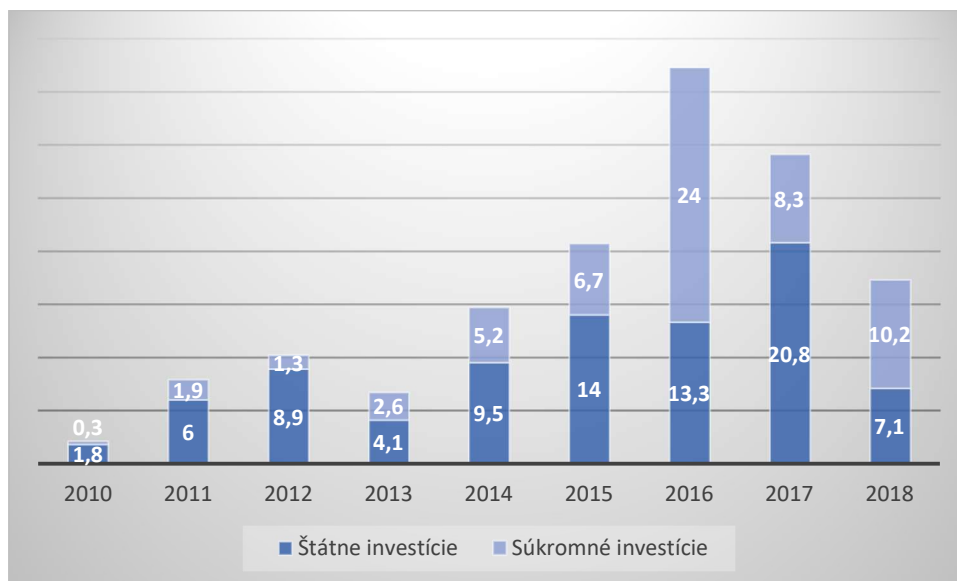
Graf 5 zobrazuje podiel štátnych investícií Číny v krajinách EÚ v porovnaní s investíciami súkromných podnikov. Investície čínskych štátnych podnikov v roku 2016 a následne sa ich podiel v roku 2017 zvýšil, čo bolo výsledkom kontroly súkromného kapitálu a boli povolené len štátne investície v hodnote niekoľko miliárd eur.

¹⁶ RHODIUM GROUP. People's Republic of China - European Union Direct Investment [online].[cit. 2019-11-23]. Dostupné na: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/june/tradoc_157947.pdf

¹⁷ CHINA OFFSHORE. Chinese Opportunities in Central and Eastern Europe Growing. [online].[cit. 2019-11-23]. Dostupné na: <https://chinainvestin.com/index.php/zh/test-chinaoffshore-cn/238/chinese-opportunities-in-central-and-eastern-europe-growing>

¹⁸ SEAMAN, John a kol. *Chinese Investment in Europe. A Country-Level Approach*. Mayenne: French Institute of International Relations, 2017. 28s. ISBN: 978-2-36567-810-0

Graf 5 Podiel štátnych investícií v EÚ 2010-2018 v miliardách eur

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov RHODIUM GROUP. Dostupné na: https://www.merics.org/sites/default/files/2019-03/190306_MERICS-Rhodium%20Group_COFDI-Update_2019.pdf

I keď čínska vláda deklaruje svoju otvorenosť trhu pre zahraničných investorov, prijíma stále opatrenia, ktoré sú namierené najmä proti nim a obmedzujú ich vstup na čínsky trh. Ide o obmedzenia predovšetkým pre európske firmy. Tieto nedostatky by mala riešiť nová komplexná investičná dohoda medzi EÚ a Čínou. Nová investičná dohoda je nástroj, ktorý by mal vyriešiť problémy s prístupom európskych spoločností na čínsky trh. Ďalej táto dohoda má zlepšiť transparentnosť a spravodlivú hospodársku súťaž pre európske spoločnosti v Číne. Rokovania o tejto dohode začali už v roku 2014.¹⁹

1.3 Investičná dohoda medzi EÚ a Čínou

Rokovania o spoločnej investičnej dohode medzi EÚ a Čínou prebiehajú už od roku 2014. Medzi EÚ a Čínou existuje niekoľko bariér v oblasti investovania a zahraničného obchodu. Ide najmä o ochranu dušeného vlastníctva a certifikáciu, ktoré sú nezlučiteľné s medzinárodnými štandardmi. V oblasti duševného vlastníctva je Čína stále veľmi špecifickým príkladom. V Číne je kopírovanie výrobkov stále veľkým problémom ,i keď od

¹⁹ EUROPEAN COMMISSION. EU-China Comprehensive Agreement on Investment. [online].[cit. 2019-11-13]. Dostupné na: <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2115>

roku 1990 prešla Čína viacerými reformami v tomto smere. Z právneho hľadiska je tento koncept ešte stále mladý a spôsob registrácie práv je odlišný, než aký využíva EÚ. Čína využíva systém „first-to-file“ a v krajinách EÚ sa uplatňuje „first-to-use“ systém. Kým čínske úrady registrujú práva tomu, kto si ich ako prvý prihlási na príslušnom úrade, v krajinách EÚ ich dajú prvej osobe, ktorá ich začala využívať. Tento fakt spôsobuje veľké problémy európskym firmám, ktoré pri konflikte s domácimi firmami nemôžu argumentovať tým, že oni tieto práva využívali už predtým. Madridský protokol, ktorého súčasťou je taktiež Čína, umožňuje podanie žiadosti o pripísanie práv vo všetkých krajinách, ktoré sú súčasťou madridského protokolu. Avšak najefektívnejší spôsob, ktorý existuje pre európske firmy je registrácia práv priamo v Číne a v čínskom jazyku. Stále je však vymáhanie práv v Číne veľmi problematickou záležitosťou, napriek veľkému kroku vpred v tejto oblasti. EÚ, ale aj USA, v súvislosti s nedodržiavaním duševného vlastníctva spustili v rámci WTO konanie proti Číne v roku 2018. Na európskej úrovni pôsobí aj právne poradenstvo pre malé a stredné firmy, ktoré podnikajú v Latinskej Amerike, Juhovýchodnej Ázii alebo Číne a poskytujú im bližšie informácie, ak sa dostanú do konfliktu s domácimi firmami ohľadom nedodržiavania duševného vlastníctva.²⁰

Ďalším veľmi podstatným problémom pri investovaní je otvorenosť čínskej ekonomiky. Čínski investori majú takmer neobmedzený vstup na európsky trh, čo ma za následok skupovanie podielov v európskych firmách a to najmä v Nemecku. Taktiež sa zmenila investičná stratégia niektorých popredných čínskych podnikov, najmä v oblasti IKT. EÚ už nie je iba predajným miestom, ale čoraz viac čínske IKT firmy využívajú kombináciu tvorivosti a vlastných inovácií s technickými výhodami európskych podnikov ako kľúčový zdroj úspechu. Už sa nezaujímajú iba o čo najlepšie finančné výsledky, ale snažia sa v EÚ vytvoriť strategické miesto s hodnotovým výstupom a sľubnou víziou.²¹ Na druhej strane je vstup európskych investorov na čínsky trh značne obmedzený. Aby mohli vstúpiť na trh a získať čínske know-how, musia vstúpiť do spoločných podnikov s miestnymi firmami. Čína je v očiach mnohých zahraničných investorov stále relatívne zatvorená ekonomika.

²⁰ VEEVYSLANECTVO SR V PEKINGU. Duševné vlastníctvo v Číne. [online].[cit. 2020-03-18]. Dostupné na: <https://www.mzv.sk/web/peking/dusevne-vlastnictvo-v-cine>

²¹ BERGER ROLAND. *Report of the development of Chinese Enterprises in the EU*. Peking: China chamber of Commerce to the EU, 2019 4s.

Európska rada sa domnieva, že kľúčom k liberalizácii čínskej ekonomiky je zníženie úlohy štátu ako majiteľa niektorých podnikov v určitých sektoroch a vytvorenie vhodných podmienok pre zahraničné firmy, aby dokázali konkurovať domácim firmám.²²

Väčšinu z týchto problémov by mala riešiť nová investičná zmluva medzi EÚ a Čínou. Ide o komplexnú dohodu, ktorá bude platiť pre Čínu a všetky krajiny EÚ. Medzi EÚ a Čínou neexistuje jednotná investičná dohoda. Každý štát EÚ má s Čínou podpísanú vlastnú dohodu o investovaní, čo niekedy môže predstavovať problém v rámci spoločného trhu EÚ. Medzi štátmi EÚ a Čínou existuje 26 obojstranných dohôd o podpore a ochrane investícií. Írsko a Čína nemajú spoločnú investičnú dohodu a Belgicko a Luxembursko majú spoločnú dohodu s Čínou.²³ Avšak jednotlivé bilaterálne investičné zmluvy, sa zameriavajú na ochranu investícií až po vstupe na európsky trh a nezahŕňajú ustanovenia o prístupe na trh v predvstupovej fáze.

Spoločná investičná dohoda je zaradená do programu strategického programu spolupráce „EÚ a Číny do roku 2020“, ktorá hovorí o smerovaní a predstavuje ďalšie prehĺbovanie vzájomných vzťahov. Vznik tejto dohody je obojstranným záujmom oboch celkov a vidia ho ako hlavnú prioritu a kľúčový projekt pre vybudovanie férového a transparentného obchodného prostredia pre investorov. Cieľom týchto rokovaní je:²⁴

- zlepšiť investície v EÚ a Číne na základe práv s cieľom nediskriminácie,
- zlepšenie transparentnosti, licenčných zmlúv a autorizačných postupov a poskytnutie ochrany pre investorov a investície,
- vytvorenie pravidiel týkajúcich sa pracovných aspektov zahraničných investícií.

Termín podpísania spoločnej dohody medzi EÚ a Čínou zatiaľ nie je známy. Avšak názory na Čínu sa začali meniť v jednotlivých členských krajinách EÚ. Stále viac prevažuje

²² LEGISLATIVE TRAIN SCHEDULE. EU-China comprehensive agreement on investment. [online].[cit. 2020-03-18]. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-balanced-and-progressive-trade-policy-to-harness-globalisation/file-eu-china-investment-agreement>

²³ BDI. The EU-China Investment Treaty. [online].[cit. 2020-05-14] 2020. Dostupné na: <https://english.bdi.eu/article/news/the-eu-china-investment-treaty/>

²⁴ EUROPEAN COMMISSION. *Countries and regions.China. Investment.* [online].[cit. 2019-11-28]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/china/>

názor, že rovnováha medzi výzvami a príležitosťami, ktoré prichádzajú z Číny, sa začína postupne meniť. Kvôli tomu sa EÚ snaží s Čínou začať diskusie, ktoré by mali viesť k mnohostranným a asertívnejším vzťahom. Komisia zároveň žiada Európsku radu, aby prijala jasné kroky, ktoré definujú budúce vzťahy EÚ a Číny. Jedná sa najmä o body spojené s ochranou ľudských práv, mieru a bezpečnosti a body spojené s investíciami medzi EÚ a Čínou do roku 2020.

Všeobecným cieľom EÚ je prijatie jednotnej investičnej zmluvy s Čínou, ktorá rešpektuje a zohľadňuje najnovší vývoj investičnej politiky EÚ. Špecifickým cieľom EÚ je uzavrieť zmluvu, ktorá bude:²⁵

- poskytovať nové príležitosti pre čínskych a európskych investorov na trhoch EÚ a Číny,
- riešiť problémy súvisiace s transparentnosťou a udeľovaním licencií,
- ochraňovať čínskych a európskych investorov proti nespravodlivému zaobchádzaniu a nezákonnej diskriminácii,
- podporovať trvalo udržateľný rozvoj prostredníctvom podporovania zodpovedných investícií,
- umožňovať účinné vymáhanie záväzkov a urovnávanie investičných sporov.

Mnohé z týchto opatrení by boli prospešné ak pre štáty EÚ, tak aj pre Čínu. EÚ má však pevne stanovené svoje podmienky pre spoločnú investičnú dohodu s Čínou, ktoré by vyvážili súčasný rozdiel otvorenosti čínskeho trhu, v porovnaní s trhom EÚ. Tieto žiadosti by nemali iba vytvárať nové investičné príležitosti, ale mali by zlepšiť postavenie súčasných firiem na čínskom a európskom trhu. Žiadosti sa týkajú kľúčových sektorov EÚ, ako napríklad zdravotníctva, finančných služieb a informačných a komunikačných technológií. Tieto opatrenia by v praxi znamenali zabránenie nútených nelegálnych technologických

²⁵ EUROPEAN COMMISSION. EU-China Comprehensive Agreement on Investment. [online]. [cit. 2019-11-13]. Dostupné na: <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2115>

transferov, odstránenie diskriminácie a udeľovanie rovnakých prístupov na trh pre všetky podniky, nehl'adiac na ich pôvod.²⁶

Nová investičná zmluva má zefektívniť prílev investícií do menej atraktívnych odvetví v oboch ekonomických celkoch. Čínska vláda dlhodobo podporuje investície zo zahraničia do odvetví, ktoré chce rozvíjať. Ide o investície najmä do technológie a výskumu. Naopak obmedzuje vstup do štruktúr, ktoré sú v národnom záujme Číny.²⁷

Pre EÚ investície zo zahraničia v IKT sektore sú kľúčové a veľmi dôležité. IKT sektor v EÚ je menej atraktívnym miestom pre domácich investorov. Je to najmä preto, že na trhu IKT v EÚ pôsobí množstvo úspešných spoločností, ktoré sú vo vlastníctve krajín najmä z Číny a USA. Preto investície do tohto sektora nie sú pre domácich investorov zaujímavé a radšej investujú do IKT sektora v zahraničí, alebo v iných sektoroch v štátoch EÚ. Ak sa pozrieme na konkrétnu štruktúru IKT firiem na trhu EÚ tak zistíme, že väčšina z nich pochádza najmä zo zahraničia. Systémy digitálnej technológie a služieb, až na pár výnimiek, sa nachádzajú mimo štátov EÚ. V roku 2019 Forbes vytvoril rebríček „Digital 100“. Ide o rebríček 100 svetových najlepších IKT firiem, ktoré formujú globálnu digitálnu ekonomiku. Medzi týmito firmami sa nachádza iba 17 so sídlom v EÚ.²⁸ Sú to najmä spoločnosti v oblasti informačných a komunikačných technológií so sídlom v Nemecku, Francúzsku a Španielsku. Množstvo IT firiem, ktoré pôsobia na tomto trhu v EÚ, majú sídla v USA, Číne, Japonsku a Južnej Kórei. Sú to najmä investície zo zahraničia, konkrétne z Číny a USA, ktoré podporujú IKT sektor v štátoch EÚ.

²⁶ EUROPEAN COMMISSION. EU-China Comprehensive Agreement on Investment. [online].[cit. 2019-11-20]. Dostupné na: <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2115>

²⁷ VEĽVYSLANECTVO SR V PEKINGU. Duševné vlastníctvo v Číne. [online].[cit. 2020-03-18]. Dostupné na: <https://www.mzv.sk/web/peking/dusevne-vlastnictvo-v-cine>

²⁸ FORBES. Top 100 digital companies. [online].[cit. 2020-03-18]. Dostupné na: <https://www.forbes.com/top-digital-companies/list/#tab:rank>

2 Cieľ , metodika práce a metódy skúmania

Hlavným cieľom práce je zhodnotiť vývoj investičných vzťahov medzi EÚ a Čínou na základe analýzy vývoja investícií v IKT sektore a poukázať na význam vzájomnej investičnej spolupráce a vplyv na hospodárstvo EÚ.

Hlavný cieľ práce chceme dosiahnuť splnením nasledujúcich parciálnych cieľov práce:

1. zhodnotiť vývoj investičných vzťahov medzi EÚ a Čínou od roku 1982 - 2018,
2. zhodnotiť rozdiely medzi investičnými politikami EÚ a Číny,
3. analyzovať hlavné aspekty novej investičnej dohody medzi EÚ a Čínou,
4. zhodnotiť čínsky IKT trh a problémy spojené so vstupom na tento trh,
5. analyzovať investície EÚ a Číny v sektore IKT.

Na vypracovanie bakalárskej práce boli použité najmä sekundárne zdroje, ktoré sme využili na spracovanie teoretickej a analytickej časti. Pri vypracovaní bakalárskej práce sme využívali slovenské, ale najmä zahraničné zdroje z oficiálnych stránok Európskej komisie, Eurostatu, OECD a UNCTAD. Taktiež mnoho informácií bolo čerpaných z výročných a štatistických správ Ministerstva priemyslu v Číne, Európskej komisie a firmy Huawei . Zo slovenských zdrojov sme využili najmä knižné publikácie a odborné články Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Na vypracovanie analytickej časti sme využili najnovšie dostupné elektronické výročné správy a štatistiky toku priamych zahraničných investícií medzi EÚ a Čínou.

Prvá kapitola bakalárskej práce je zameraná na charakteristiku vývoja investičných vzťahov EÚ a Číny a rozdielnych investičných politik EÚ a Číny. Kapitola sa ďalej zaoberá analýzou novej komplexnej investičnej zmluvy.

Analytická časť práce vyzdvihuje dôležitosť zahraničných IKT investícií v štátoch EÚ a charakterizuje vývoj investičných vzťahov EÚ a Číny v oblasti IKT, čím poukazuje na vplyv investícií na hospodárstvo EÚ. Ďalej v tejto kapitole bližšie analyzujeme čínske IKT investície v podobe novej Digitálnej Hodvábnej cesty a budovania 5G siete a ich prínos pre ekonomiku EÚ. Následne analyzujeme čínske IKT prostredie a poukazujeme na problémy, ktoré súvisia so vstupom zahraničných investorov na tento trh. Vyzdvihujeme zahraničné

investície z EÚ na čínskom IKT trhu v oblasti telekomunikačného odvetvia. Toto odvetvie je symbolom postupného liberalizačného procesu IKT odvetvia v Číne. Na záver kapitoly uvádzame možné príležitosti a výzvy, ktorým musia zahraniční investori čeliť pri vstupe na čínsky trh. V diskusii sme sa vyjadrili k problematike investičných vzťahov medzi EÚ a Čínou a okolnostiam, ktorým musia čeliť. Súčasťou diskusie je aj možný scenár vývoja investičných vzťahov EÚ a Číny po prekonaní koronavírusovej pandémie.

Na vypracovanie práce a naplnenie nášho hlavného cieľa a parciálnych cieľom sme využili niekoľko metód skúmania. V prvej kapitole pri zhodnotení investičných vzťahov EÚ a Číny sme využili historicko-logickú metódu, pomocou ktorej sme opísali vývoj investičných vzťahov. Ďalšia použitá metóda v našej práci bola analýza, ktorá nám pomohla bližšie špecifikovať investičné vzťahy EÚ a Číny vo vybranom IKT sektore a poukázať na významné investície v tomto odvetví. Čínske IKT investície predstavujú na trhu EÚ významný prílev kapitálu, na druhej strane sa čínsky IKT sektor stáva príkladom postupnej liberalizácie pre zahraničných investorov. V našej práci sme využili taktiež syntézu, pomocou ktorej sme zosumarizovali praktickú časť do výsledkov práce a diskusie a vyzdvihli dôležitosť čínskych investícií do štátov EÚ. Pomocou indukcie a dedukcie sme interpretovali záver na základe získaných informácií týkajúcich sa najmä investícií v IKT a ich vplyvu na hospodárstvo EÚ.

3 Výsledky práce a diskusia

IKT sektor je jeden z najviac dynamických sektorov na svete a technológie tohto sektora sa využívajú takmer v každom odvetví priemyslu. Čína predstavuje jeden z najväčších IKT trhov na svete a na trhu EÚ sa nachádza množstvo čínskych IKT spoločností. Taktiež štáty EÚ patria medzi znalostné ekonomiky, čo znamená, že technológie majú obrovské zastúpenie v priemysloch jednotlivých ekonomikách v EÚ.

3.1 Charakteristika IKT sektora

Odvetvie informačných a komunikačných technológií patrí do sektora služieb. Toto odvetvie je veľmi rozmanité a zahŕňa všetky služby, ktorých hlavným cieľom je prenos informácií a dát alebo zabezpečovanie infraštruktúry, prostredníctvom ktorej sa prenos bude realizovať. Toto odvetvie služieb je jedným z najviac dynamických odvetví v súvislosti s pokrokom a inováciami, preto je častým predmetom zmien, či už v technologickej oblasti alebo na úrovni legislatívy. Okrem veľkej dynamickosti je toto odvetvie charakteristické zníženými nákladmi na nové vybavenie a vzájomným prepojením verejných inštitúcií a súkromného sektora.

Predmetom IKT sektora sú nasledujúce služby:²⁹

- vydavateľské služby,
- služby vydávanie a zhotovovanie multimedialneho obsahu,
- služby vysielania,
- telekomunikačné služby,
- služby v oblasti IT, informačné služby.

Rozvinuté krajiny sa často označujú ako informačné spoločnosti, resp. znalostné ekonomiky. Pojem znalostná ekonomika znamená prechod od industriálnej výroby k väčšiemu zastúpeniu informačných technológií v priemysle. Prechod vyspelých štátov od industriálnej výroby sa začal prudkým rozvojom informačných a komunikačných

²⁹ MANAGEMENTMANIA. Odvetvia informačné a komunikačné služby a priemysel. [online].[cit. 2020-03-30] 2016. Dostupné na : <https://managementmania.com/sk/odvetvie-informacne-a-komunikacne-sluzby-a-priemysel>

technológií v USA v roku 1956, neskôr tento rozvoj začal aj v Japonsku. Predpokladom bolo masívne využívanie počítačov, komunikačných technológií a neskôr aj internetu. Jedným zo znakov informačnej spoločnosti je vyššia zamestnanosť v odvetviach, ktoré pracujú s informáciami v porovnaní s ostatnými sektormi.³⁰ Informácie a dáta sa stali tovarom a činnosti zaoberajúce sa ich tvorbou a využívaním sa vyznačujú vysokými tempami rastu.³¹

Zmeny, ktoré nastali v štruktúre ekonomík nástupom pokrokovej technológie, si vyžiadali aj revíziu klasifikácie ekonomických činností. Od roku 2008 v štátoch EÚ funguje európska klasifikácia NACE Revision 2, ktorá je oproti predošlej klasifikácii viac podrobná. Podľa NACE klasifikácie IKT odvetvie patrí do sekcie J – informácie a komunikácie.³²

Služby IKT využívajú takmer všetky ekonomické subjekty na trhu, či už sa jedná o firmy alebo štátne inštitúcie, ktoré potrebujú vykonať prenos informácií alebo dát. Niektoré služby IKT sektora podliehajú štátnej a medzinárodnej regulácii. Tieto regulácie sa týkajú najmä telekomunikačných, rozhlasových a televíznych služieb. Ide o odvetvie, ktoré podlieha vysokej úrovni vzdelania, spravidla dosiahnuté na vysokej škole, čím sa zvyšuje pridaná hodnota tohto sektora. Podľa Svetovej banky má rozvoj IKT vplyv na verejné a hospodárske politiky, čo povedie k rozvoju štátov. Tieto technológie predstavujú zásadný faktor pre zjednodušenie administratívy. Program Svetovej banky na podporu IKT predstavuje kroky podporujúce vlády v používaní technológií, ktoré následne pomáhajú k transformácií poskytovania verejných služieb v oblasti zdravotníctva, vzdelávania a sociálnej ochrany. Tieto technológie poskytujú príležitosť na revolúciu v správe verejných služieb a to prostredníctvom efektívneho využívania informácií z databáz, ktoré sú prístupné pre všetky verejné organizácie.³³

³⁰ LASZLO Z. KARVALICS. *Information society dimensions*. Szeget: JATEPress, 2009. 22-23s. ISBN 978-963-482-999-7

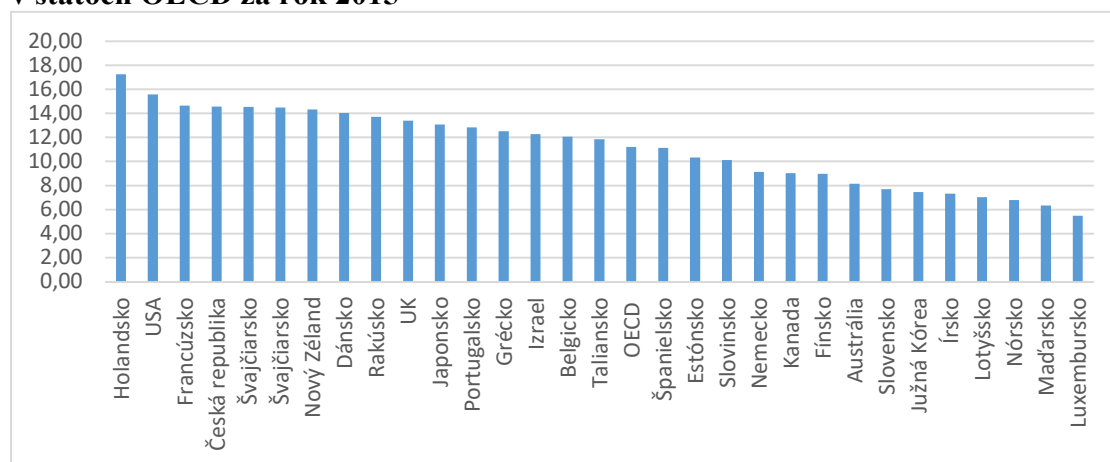
³¹ FABOVÁ EUDMILA A KOLEKTÍV. *Forum statisticum Slovacum. Charakteristika a vývoj odvetvia IKT*. Bratislava: Slovenská štatistická a demografická spoločnosť, 2012. 9s. ISSN 1336-7420

³² KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV. NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY. [online]. [cit. 2020-04-02] 2006. Dostupné na : https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/com2006_0039sk01.pdf

³³ THE WORLD BANK. Transform, Innovate, and Connect: A new strategy for ICT. [online]. [cit. 2020-04-13] 2012. Dostupné na: <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2012/07/25/transform-innovate-connect-strategy-ict>

Do IKT sektora najviac z celkových investícií štátu dávajú vyspelé ekonomiky sveta. Ako vidíme, za rok 2015 najviac do IKT sektora v rámci krajín EÚ investovalo Holandsko, Francúzsko a Česká republika. Najvyšší skok zaznamenalo Holandsko. Len pre porovnanie z roku 2000 ide takmer o 5% nárast. Vývoj investícií do IKT týmto tempom môžeme chápať tým, že všetky uvedené krajiny sú vyspelými priemyselnými štátmi a snažia sa o maximálne zefektívnenie výroby.

Graf 6 Percentuálne vyjadrenie investícií do IKT sektora z celkových investícií v štátoch OECD za rok 2015

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov OECD. Dostupné na: <https://www.oecd.org/internet/ieconomy/oecdkeyictindicators.htm>

Prínos IKT pre ekonomiku je nespochybniteľný. Je dokázané, že investície do IKT spôsobujú významný ekonomický rast, tvorbu nových pracovných príležitostí a v neposlednom rade zvyšujú konkurencieschopnosť danej krajiny. Podľa štúdie Slovenskej akadémie vied zvýšenie investícií do IKT o 1% spôsobuje rast HDP o 0,11% a rast HDP na jedného obyvateľa o 0,12%.³⁴ Ďalej z tejto štúdie vyplýva, že investície do informačných technológií úzko súvisia s akumuláciou ľudského kapitálu. Akumulácia ľudského kapitálu je vyššia v tých krajinách, kde výdavky na vedu a výskum sú vyššie. Taktiež sa ukázalo, že investície do IKT sektora majú za následok nižšiu nezamestnanosť a tieto investície prinášajú vysokú pridanú hodnotu. Avšak investovanie do IKT nemá tento

³⁴ FABOVÁ LUDMILA. *Journal of knowledge society. ICT - a driving force for economic development*. Bratislava: Ústav manažmentu STU, 2014 65s. ISSN 2336-2561

efekt bez existencie vyspelej infraštruktúry, ktorá musí byť prispôbená najnovším technológiám.

3.2 IKT priemysel v EÚ

Význam a využívanie IKT v iných priemysloch je zdôrazňovaný aj v štátoch EÚ, kde pôsobia ako hnacia sila hospodárstva EÚ. Vo väčšej miere sa tieto technológie začali využívať v roku 1995. Vývoj v IKT sektore viedol k významným zmenám v produkcii a štruktúre zamestnanosti v celej EÚ. Digitálnu revolúciu riadi proces najmä telekomunikačných inovácií. V štátoch EÚ sa do popredia dostal trend trvalo udržateľného rastu, preto kľúčovým cieľom EÚ je ekologická politika, ktorá uľahčuje vytváranie udržateľných priemyselných odvetví prostredníctvom využívania digitálnych technológií a zároveň znižuje množstvo znečisteného ovzdušia. Služby spojené s IKT prostredím sú v štátoch EÚ už bežne využívané a tieto technológie sú ešte intenzívnejšie prepojené, napríklad prepojením sietí novších generácií. Okrem sietí IKT sú služby kľúčom pre vytváranie významných príležitostí pre hospodárske činnosti, nové produkty a služby vo forme multimediálnych, finančných a bankových inštitúcií.³⁵ Preto bezpečnosť, dôvera a transparentnosť sú kľúčové veci pri využívaní týchto technológií.

EÚ v roku 2010 vypracovala dokument „Stratégia Európa 2020“³⁶, ktorý vyzdvihuje úlohu IKT pri prekonávaní účinkov hospodárskej a sociálnej krízy a pripravuje hospodárstvo EÚ na nové výzvy.³⁷ V posledných rokoch sme svedkami diskusie o vzťahu medzi technológiami a hospodárstvom. Úlohou IKT v štátoch EÚ je vytváranie príjmu a zamestnanosti, poskytovanie prístupu k informáciám, vzdelávanie pomocou IKT a digitalizácia zdravotníctva a justície. Je taktiež nutné poznamenať, že IKT sektor podporuje ekonomický rast a hospodárstvo EÚ profituje či už ako výrobca, ale aj ako užívateľ, ktorý zvyšuje efektívnosť výrobných procesov a uľahčuje inovácie. Taktiež využívanie IKT

³⁵ PROCEDIA ECONOMICS AND FINANCE. Dynamics of ICT development in the EU. [online]. [cit. 2020-04-15] 2015. Dostupné na: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212567115005523>

³⁶ Stratégia Európa 2020 bola prijatá v roku 2010 a má za cieľ vytvoriť hospodárstvo EÚ založené na znalostiach a inováciách, podpora udržateľného rozvoja, zamestnanosti, podnikania a priemyslu.

³⁷ HORIZON 2020. 5.i Information and Communication Technologies. [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/information-and-communication-technologies>

pomáha jednotlivým národným ekonomikám zefektívniť výrobu a poskytovanie služieb, či výrazne zvýšiť ich konkurencieschopnosť. Z toho vyplýva, že IKT sektor by mal byť jeden z vedúcich sektorov v štátoch EÚ, ktorý silne ovplyvňuje ich hospodárstvo.

Čo sa týka pridanej hodnoty IKT sektora, tak za rok 2016 dosiahlo najvyššiu pridanú hodnotu v IKT sektore Írsko 9,2%. Relatívne vysoký podiel dosiahlo aj Luxembursko 6,1%, Malta 6,0%, Veľká Británia a Švédsko 5,1%. Naopak podiel nižší alebo rovný 3%, dosiahlo Taliansko, Španielsko, Poľsko a Grécko. Služby IKT tvorili najväčšiu časť pridanej hodnoty v porovnaní s výrobou. Za rok 2016 bol v celej EÚ podiel služieb v IKT niekoľkokrát vyšší než výrobná sféra IKT. Služby predstavovali približne 18,3% oproti výrobe, ktorá dosiahla približne 2,5% pridanej hodnoty. Zastúpenie výrobných častí mala najmä výroba elektronických komponentov a komunikačné zariadenia, ktoré tvorili takmer 25% z celkovej výroby. Podľa údajov z roku 2017 bola celková pridaná hodnota IKT sektora v EÚ 475 miliárd EUR. Najväčšie ekonomiky EÚ boli v absolútnom vyjadrení najväčšími prispievateľmi k celkovej pridanej hodnote v IKT sektore EÚ.³⁸

Hlavným zamestnávateľom bol sektor služieb, čo predstavovalo 4,5 milióna ľudí. V porovnaní s celkovou zamestnanosťou EÚ bolo v IKT sektore zamestnaných približne 2,8% ľudí.³⁹ V oblasti služieb sa od roku 2010 po rok 2016 tento počet zvýšil približne o 23%. Naopak počet ľudí pracujúcich vo výrobných sférah IKT klesol za roky 2010 až 2016 o 13,6%.

3.3 Čínske investície a ich vplyv v IKT sektore v štátoch EÚ

Trh EÚ predstavuje veľmi lákavý priestor pre investorov zo zahraničia. Oblasť IKT nie je žiadnou výnimkou. Je to práve IKT sektor, ktorý je cieľovou destináciou množstva investícií zo zahraničia, a to najmä z USA, Južnej Kórey a Číny. Od roku 2018 je Čína druhou najúspešnejšou krajinou v oblasti IKT v rámci „FP7 ICT“ hneď po USA. FP7 ICT je rámcový program pre výskum a technologický rozvoj. Tento program je nástrojom,

³⁸ EUROSTAT STATISTICS EXPLAINED. ICT sector – value added, employment. [online].[cit. 2020-04-20] 2020. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/ICT_sector_-_value_added,_employment_and_R%26D

³⁹ EUROPEAN COMMISSION. The EU ICT sector and its RandD performance. [online].[cit. 2020-04-20] 2019. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/research-development-scoreboard>

pomocou ktorého EÚ reaguje na svoje potreby, napríklad v oblasti pracovných miest, konkurencieschopnosti a na udržanie svojho postavenia v globálnej znalostnej ekonomike. EÚ v rámci tohto programu spolupracuje s krajinami ako Čína a USA v oblasti výskumu IKT a zachovania vedúceho postavenia IKT v európskom priemysle.⁴⁰

Členské štáty EÚ sú do veľkej miery závislé od investícií zo zahraničia v tomto odvetví . Odvetvie IKT a celkovo informačné technológie sú v EÚ menej atraktívne miesto pre domácich investorov. Jeden z dôvodov je tvrdá byrokracia a nedostatočná, resp. neefektívna finančná pomoc zo strany EÚ. Európska investičná banka, ktorá rozhoduje nezávisle o prijímaných a poskytovaných úverov na projekty na finančných trhoch, vlastní mnoho fondov a kvôli nadmernej byrokracii a neefektívnemu riadeniu finančných prostriedkov neprúdia investície priamo do konkrétnych spoločností ale do ďalších fondov a až následné sa dostanú ku konečnému príjemcovi. Avšak jednotlivé národné ekonomiky EÚ fungujú o čosi efektívnejšie. Vo Francúzsku napríklad domáci investori dostávajú daňové úľavy za investovanie do začínajúcich start-upov. Ďalším z hlavných dôvodov, prečo je domáci IKT priemysel menej rozvinutý oproti iným štátom, je rozdielny biznis plán oproti ostatným krajinám. V štátoch EÚ sú často úspešné IKT firmy alebo start-upy odkupované práve zahraničnými subjektami v rannom štádiu a prechádzajú do zahraničného vlastníctva daného štátu. Jeden z typických príkladov je práve Čína.⁴¹

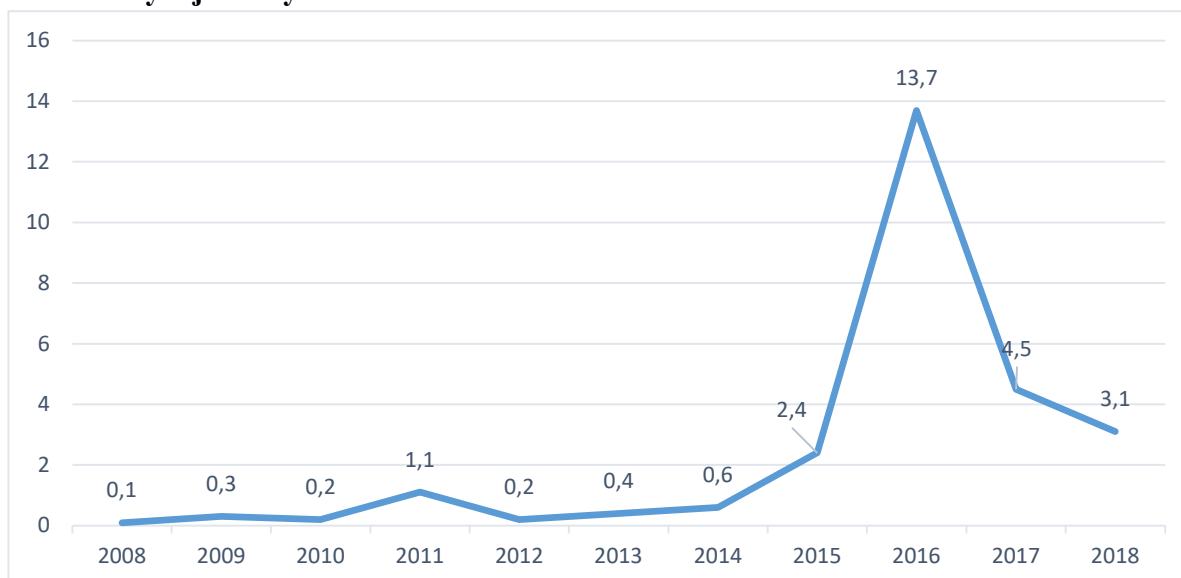
Ak sa pozrieme na graf 7, uvidíme vývoj čínskych PZI v IKT sektore v EÚ, kedy PZI do IKT sektora mali najväčší objem v roku 2016 a to v objeme 13,7 miliárd EUR. Pokles čínskych investícií do IKT sektora v EÚ môže byť spôsobený podrobnejším dohľadom EÚ nad čínskymi investíciami v IKT sektore. Štáty EÚ dlhodobo zaostávali v skríningoch čínskych investícií za krajinami ako Japonsko, Austrália, Kanada a USA. Začiatkom roku 2017 veľké európske národné ekonomiky začali so skríningom čínskych investícií. Tento nový nástroj skúmania čínskych investícií má za cieľ väčšiu koordináciu a spoluprácu,

⁴⁰ EUROPEAN COMMISSION. FP7-ICT - Specific Programme "Cooperation": Information and communication technologies. [online].[cit. 2020-05-15] 2014. Dostupné na: <https://cordis.europa.eu/programme/id/FP7-ICT>

⁴¹ THE ECONOMIST SPECIAL REPORT. The digital side of the Belt and Road Initiative is growing. [online].[cit. 2020-04-21] 2020. Dostupné na: <https://www.economist.com/special-report/2020/02/06/the-digital-side-of-the-belt-and-road-initiative-is-growing>

pomocou ktorej si môžu členské štáty EÚ predávať informácie o nových investíciách zo zahraničia. Skrining investícií sa zameriava špeciálne na strategické odvetvia EÚ ako napríklad energetika, doprava, informačné technológie a zdravotníctva. Znížený objem PZI je spôsobený aj novými pravidlami financovania v programe „Horizont- 2020“ v oblasti IKT. Tento program je finančný nástroj, ktorým sa realizujú hlavné iniciatívy stratégie „Európa 2020“, zameranej na zabezpečenie globálnej konkurencieschopnosti EÚ v oblasti IKT sektora.⁴² Čína predstavovala dôležitého investora a investovala do konkrétnych projektov tohto programu. Avšak aj napriek zvýšenému dohľadu v podobe skriningov čínskych investícií do IKT sektora EÚ dosiahli investície v IKT najvyšší podiel z hľadiska jednotlivých vykonaných transakcií, čo predstavovalo 20% z celkovo vykonaných transakcií v štátoch EÚ.⁴³

Graf 7 Vývoj čínskych PZI do IKT sektora štátov EÚ v miliardách dolárov

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov Rhodium Group. Dostupné na: <https://voxeurop.eu/en/2019/china-eu-5123837>

⁴² EUROPEAN COMMISSION. ICT Research & Innovation. [online],[cit. 2020-04-21]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/area/ict-research-innovation>

⁴³ MERICS PAPERS ON CHINA. Chinese FDI in Europe: 2019 Update. [online],[cit. 2020-04-22] 2020. Dostupné na: https://www.merics.org/sites/default/files/2019-03/190306_MERICS-Rhodium%20Group_COFDI-Update_2019.pdf

V období rokov 2000 až 2016 smerovalo najviac PZI do Veľkej Británie, a to až 22,5% z celkových čínskych investícií. Ako druhý najväčší príjemca čínskych investícií do IKT bolo Francúzsko. Z celkových investícií 4,5% prúdilo do IKT sektora. V prípade štátov ako Nemecko a Taliansko čínske investície smerovali do iných odvetví. V Nemecku to bol strojársky priemysel, kde až 40% z celkových investícií išlo do strojárkeho sektora.⁴⁴

V roku 2019 boli sektorové čínske investície v EÚ viac koncentrované oproti predošlým rokom. V tomto roku dosiahli 4 odvetvia viac ako 80% celkových čínskych investícií. Najväčší podiel investícií smeroval do odvetvia spotrebných tovarov a služieb a to 5,2 miliárd EUR a ako druhý sektor skončil IKT. Za rok 2019 dosiahli čínske investície v IKT sektore v krajinách EÚ 2,4 miliardy EUR, čo je o 0,7 miliardy menej ako za rok 2018. Je však nutné podotknúť, že objem investícií do tohto odvetvia bol za predošlé roky omnoho väčší.

Tabuľka 1 Najväčšie čínske IKT investície v EÚ za rok 2018 a 2019

Čínsky investor	Podnik so sídlom v EÚ	Odvetvie
Jiangsu Shangang group	Global Switch	Dátové centrum
Shenzhen Goodix Technology Co	NXP Semiconductors	Hlasové a zvukové zariadenia
Alibaba	Data Artisans	Dátové centrum
Goodix	IoT CommSolid	Vývoj čipov a umelej inteligencie

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov Rhodium Group 2019.

Medzi najväčšie investície v IKT v roku 2018 môžeme zaradiť akvizíciu spoločnosti Shenzhen Goodix Technology Co v oblasti hlasového a zvukového obchodu NXP Semiconductors v Holandsku a akvizícia čínskej firmy Alibaba Data Artisans nemeckého dátového start-upu. Čínska spoločnosť Alibaba v roku 2018 kvôli zvýšenému dopytu využívania umelej inteligencie v ostatných štruktúrach priemyslu a ukladania a spracovania dát rozšírila svoje dátové úložiska v blízkosti Londýna.⁴⁵ Taktiež v roku 2018 čínska firma Goodix získala nemeckú spoločnosť duševného vlastníctva IoT CommSolid, firma na

⁴⁴ CHINA BRIEFING. Chinese FDI in the EU's Top 4 Economies. [online].[cit. 2020-04-20] 2019. Dostupné na: <https://www.china-briefing.com/news/chinese-fdi-eu-top-4-economies/>

⁴⁵ VOXEUROP. Are Chinese tech companies bluffing their way into the EU? [online].[cit. 2020-04-23] 2019. Dostupné na: <https://voxeurop.eu/en/2019/china-eu-5123837>

podporu vývoja čipov a vývoj nových aplikácií pre internet vecí a inteligentné zariadenia. Z tohto vyplýva, že Čína má záujem podporovať úspešné firmy v krajinách EÚ, najmä pokiaľ ide o tovary a služby IKT sektora. Pre Čínu takáto pomoc znamená nadobudnutie know-how od spoločností sídliačich v EÚ. Investíciou s najväčším objemom peňažných prostriedkov za rok 2019 bolo zvýšenie podielu čínskej spoločnosti Jiangsu Shangang group v britskej spoločnosti Global Switch, ktorá vlastní a prevádzkuje dátové centrá v krajinách EÚ a Ázie. Rokovania o tejto akvizícii sa začali už v roku 2016 a aj napriek citlivej povahe tejto investície nebola vystavená nejakému väčšiemu tlaku zo strany EÚ alebo jednotlivých štátov EÚ a nakoniec bola zrealizovaná v roku 2019. V roku 2018 firma Goodix získala nemeckú spoločnosť duševného vlastníctva IoT CommSolid, firma na podporu vývoja čipov a vývoj nových aplikácií pre internet vecí a inteligentné zariadenia.⁴⁶

Smerovanie čínskych investícií do oblasti IKT ako jedeného z popredných sektorov v krajinách EÚ poukazuje na pokračujúci a stále pretrvávajúci záujem čínskych firiem o IKT firmy sídliace v členských krajinách EÚ. IKT sektor naďalej ostáva jedným zo silných sektorov v EÚ a často pozostáva z menších akvizícií v objeme pod 100 miliónov EUR. Čínske firmy sídliace v štátoch EÚ sa však aktívne podieľali na akciách v rámci programu „Horizont 2020“. Jednou z týchto spoločností bola aj firma Huawei. Firma Huawei mala do konca roku 2018 rozpracovaných 19 projektov, ktoré boli riadené firmou DG CONNECT, pobočka Huawei sídliačia v krajinách EÚ. EÚ v roku 2018 prispela objemom 11,5 milióna EUR rôznym subjektom firmy Huawei na tieto projekty. V rámci dialógu medzi EÚ a Čínskym Ministerstvom priemyslu prebieha diskusia o aspektoch prístupu na trh, vrátane orgánov pre normalizáciu a reciprocity v oblasti výskumných projektov.⁴⁷

3.3.1 Investície v rámci Digitálnej Hodvábnej cesty

Najdôležitejšie čínske IKT investície sú však v rámci „Digitálnej Hodvábnej cesty“ projektu, ktorý súvisí s výstavbou 5G siete v štátoch EÚ a využívania nových technológií. Tento projekt sa stal dôležitou súčasťou iniciatívy novej Hodvábnej cesty. V prípade

⁴⁶ MERICS PAPERS ON CHINA. Chinese FDI in Europe: 2019 Update. [online].[cit. 2020-04-22] 2020. Dostupné na: https://www.merics.org/sites/default/files/2019-03/190306_MERICS-Rhodium%20Group_COFDI-Update_2019.pdf

⁴⁷ EUROPEAN COMMISSION. Roadmap for EU-China S&T cooperation. [online].[cit. 2020-04-24] 2018. Dostupné na: https://ec.europa.eu/research/iscp/pdf/policy/cn_roadmap_2018.pdf

Digitálnej Hodvábnej cesty ide o digitálne prepojenie Číny so štátmi EÚ. V roku 2019 došlo k výraznému pokroku, kedy bola podpísaná dohoda so 16 krajinami, s cieľom posilnenia výstavby Digitálnej Hodvábnej cesty.⁴⁸ Tento projekt má prispieť k zvýšenej digitálnej konektivite so zahraničím, rozšíreniu čínskeho vplyvu a ďalšiemu stúpaniu Číny ako technologickej veľmoci. Projekt Digitálnej Hodvábnej cesty bol oznámený už v roku 2015 v podobe Bielej knihy čínskou vládou. Má za cieľ vytvoriť digitálnu infraštruktúru, ktorá bude efektívnejšia, ale technologicky viac závislá od Číny, čo uľahčí rozširovanie čínskych technologickej spoločností v zahraničí. Projekt Digitálnej Hodvábnej cesty pozostáva z niekoľkých podmienok. Jednou z hlavných podmienok Číny je, že Čína investuje do výstavby digitálnej štruktúry v zahraničí, ale vývoj pokrokových technológií bude uskutočňovať na domácom trhu. Táto iniciatíva taktiež zahŕňa využívanie multilaterálnych inštitúcií na stanovenie technologickej noriem ohľadom telekomunikačných infraštruktúr a presadzovanie zásad kybernetickej bezpečnosti na pôde OSN.⁴⁹

Podľa odhadov do roku 2019 čínske spoločnosti investovali do tohto projektu viac ako 17 miliárd dolárov, čo sa týka príprav a samotného budovania novej siete Digitálnej Hodvábnej cesty. Minimálne 7 miliárd dolárov bolo vo forme pôžičiek a priamych zahraničných investícií na projekty ohľadom infraštruktúry. Minimálne ďalších 10 miliárd minuli čínske spoločnosti na transakcie elektronického obchodu a mobilných platieb. Pre inteligentné a bezpečnostné projekty v oblasti miestnej infraštruktúry minuli čínske firmy minimálne niekoľko stoviek miliónov dolárov. Celkové PZI a pôžičky spojené s týmto projektom zaostávajú za výdavkami Číny na energetické projekty v štátoch EÚ, ktoré sú pre čínskych investorov veľmi lákavé. Čínske IKT investície však v štátoch EÚ rastú rýchlejšie ako investície do energetiky a to najmä v spojitosti s rastúcim významom IKT odvetvia pre čínske hospodárstvo.⁵⁰

⁴⁸ BELT AND ROAD PORTAL. The Belt and Road Initiative Progress, Contributions and Prospects. [online].[cit. 2020-04-23] 2019. Dostupné na: <https://eng.yidaiyilu.gov.cn/zchj/qwfb/86739.htm>

⁴⁹ JOHN HEMMINGS. *Reconstructing Order: The Geopolitical Risks in China's Digital Silk Road*. Washington: National Bureau of Asian Research, 2020. 6s. ISSN 1559-2960

⁵⁰ MERICS. Networking the "Belt and Road" - The future is digital. [online].[cit. 2020-04-23] 2019. Dostupné na: <https://www.merics.org/en/bri-tracker/networking-the-belt-and-road>

Najväčší podiel finančných prostriedkov na IKT projekty ohľadom Digitálnej hodvábnej cesty poskytla Čínska rozvojová banka, Čínska exportno-importná banka a štátne komerčné banky. Napríklad indická spoločnosť Bharti Airtel dostala pôžičku 2,5 miliardy na nákup zariadenia od spoločnosti Huawei, ktorá je jeden z kľúčových hráčov pri vývoji a implementácii 5G vo svete. Ďalšia zvýhodnená pôžička bola v podobe vyčlenenia peňažných prostriedkov pre Huawei Marine, konkrétne na prepojenie Brazílie a Kamerunu optickým káblom. Ďalej výzva na zapojenie sa do budovania Digitálnej Hodvábnej cesty smeruje aj k ostatným technologickým čínskym gigantom, ako napríklad Alibaba, Tencent a Baidu. Čína je ochotná poskytovať veľmi výhodné pôžičky na dosiahnutie svojej geopolitickej vízie, ktorá spočíva v dominantnom postavení Číny na svetovom trhu. Čínskym firmám ako Huawei alebo ZTE sú čínske štátne banky ochotné poskytnúť pôžičky v hodnote 20-30 miliárd dolárov za veľmi výhodné úroky, kým bude nová Digitálna hodvábna cesta vybudovaná. Pod záštitou Digitálnej Hodvábnej cesty boli tieto spoločnosti ochotné poskytnúť svoje vybavenie západným partnerom až o 30-40% lacnejšie.

Jedným z hlavných problémov, ktorým tento projekt čelí, je prístup čínskych spoločností k citlivým dátam ostatných krajín. Čínska digitálna Hodvábna cesta síce má potenciál zvýšiť digitálnu konektivitu, ale objavujú sa časté argumenty proti tomuto projektu. Jeden z hlavných je spojený so šírením autoritárstva pomocou novej konektivity štátov, manipulovania politického vnímania, ktoré môže podkopávať základné demokratické princípy v zahraničí a obmedzovať základné ľudské práva, čo je pre štáty EÚ neprístupné a podkopalo by to základné piliere fungovania EÚ. Niektoré štáty už odmietli spoluprácu s Čínou na tejto iniciatíve. USA ako prvá krajina vyjadrila svoje pochybnosti ohľadom tohto projektu a to tým, že predstavila čínske technológie ako potenciálne riziko pre medzinárodnú bezpečnosť.

EÚ a Čína plánujú novu Digitálnu Hodvábnu cestu využívať prostredníctvom najmodernejšej 5G siete. Pri vývoji tejto siete najviac napreduje čínska spoločnosť Huawei. Firma Huawei bola založená v roku 1987 so sídlom v Šen-čene v Číne a je popredným svetovým hráčom v IKT sektore. Poskytuje zariadenia a informačno-technologickú infraštruktúru. Zamestnáva viac ako 194 000 zamestnancov a pôsobí vo viac než 170 krajinách sveta a zároveň v každom štáte EÚ má svoju pobočku. V 12 štátoch EÚ sa

nachádza 23 výskumných zariadení a výskumný program od spoločnosti Huawei zahŕňa spoluprácu so 150 vysokými školami.⁵¹

Podľa prieskumu, ktorý zhotovil Oxford Economics, skupina firiem poskytujúca odborné znalosti v oblasti vývoja sektorov pre konkrétne geografické oblasti, v roku 2018 firma Huawei investíciami v štátoch EÚ posilnila ekonomiku v Európe o 12,8 miliárd EUR a podporila 169 700 pracovných miest. Taktiež firma Huawei prispela k vytvoreniu daňových príjmov v objeme 5,6 miliárd EUR. Táto štúdia bola objednaná firmou Huawei a snaží sa vyčíslit' celkový ekonomický vplyv v Európe prostredníctvom jej pôsobenia v oblasti dopytu po európskych zariadeniach a globálnych operáciách na globálnom trhu.⁵²

Spoločnosť Huawei vstúpila na trh EÚ približne v roku 2000 a za tento čas sa výborne etablovala na trhu EÚ a bola prítomná pri zavádzaní kľúčovej siete IKT infraštruktúry. Spoločnosť Huawei za tento čas spolupracovala s vládami celej EÚ a zároveň sa držala na prvých priečkach predaja svojich zariadení. Huawei nepodporoval iba IKT sektor v EÚ svojimi investíciami, ale spoločnosť investovala aj do iných priemyslov v EÚ, napríklad do strojárenského priemyslu a do vývoja výskumu nových technológií.

Štáty EÚ sú si vedomé, že náklady na vybudovanie 5G siete budú väčšie ako náklady do predošlých generácií sietí a mobilnej technológie, pretože má väčšie nároky, napríklad je zložitejšia a vyžaduje si hustejšie pokrytie. Odhady celkových nákladov na túto investíciu sú rôzne. Európska komisia odhaduje, že táto investícia bude stáť okolo 500 miliárd EUR a bude k dispozícii do roku 2025 vo všetkých väčších mestách krajín EÚ. Táto suma predstavuje náklady na spojenie 5G sieťou všetkých krajín EÚ a tým zvýšiť konkurencieschopnosť EÚ vďaka jednotnému digitálnemu trhu.

Európska komisia v roku 2013 vytvorila partnerstvo medzi súkromným a verejným sektorom. Ide o spoločný projekt, ktorý iniciovala Európska komisia a výrobcovia a poskytovatelia služieb v IKT sektore, telekomunikační operátori. Cieľom tohto partnerstva

⁵¹ HUAWEI. HUAWEI IS 5TH TOP R&D INVESTOR WORLDWIDE - EC CONFIRMS. [online]. [cit. 2020-05-15] 2020. Dostupné na: <https://huawei.eu/news/huawei-5th-top-rd-investor-worldwide-ec-confirms>

⁵² OXFORD ECONOMICS. The economic impact of Huawei in Europe. [online]. [cit. 2020-04-27] 2019. Dostupné na: <https://www.oxfordeconomics.com/recent-releases/The-economic-impact-of-Huawei-in-Europe>

je dodávať riešenia v prípade budovania architektúry a technológií v oblasti 5G.⁵³ Predmetom tohto partnerstva je výrobné odvetvie, konkrétne využívanie IKT v tomto odvetví na zefektívnenie výroby. Komisia vyčlenila 700 miliónov EUR na financovanie tohto partnerstva v rámci programu Horizont-2020.⁵⁴ Medzi EÚ a Čínskym Ministerstvom priemyslu prebiehajú dialógy o možnej podobe novej 5G siete a následne jej implementácií v jednotlivých štruktúrach hospodárstva krajín EÚ. V novembri 2016 sa začalo dvojročné koordinačné a pomocné opatrenie, ktoré dalo za cieľ 6 čínskym partnerom, ako zlepšiť obojstrannú spoluprácu medzi EÚ a Čínou v oblasti 5G siete. Zo strany EÚ sa začala iniciatíva „5G-drive“, ktorej cieľom je demonštrovať technológie, ktoré budú využívať aplikácie 5G siete a sú predmetom záujmu oboch regiónov.

V roku 2018 sa konal dialóg v Pekingu na základe spoločného vyhlásenia z roku 2015 medzi EU a Čínou, kde sa obidve strany dohodli na spoločnej vízií tejto investície a ako piata generácia mobilných komunikačných sietí pomôže v digitalizácii priemyslov. Toto vyhlásenie otvorene pomenúva problémy tejto investície a snaží sa ako o právnu, tak aj praktickú nápravu oboch strán. V júni 2018 taktiež začala v poradí už tretia fáza v rámci programu medzi Európskou komisiu a súkromným a verejným sektorom. V rámci týchto fáz sa postupne pracuje na nových projektoch, s cieľom prinášať stále nové riešenia ohľadom 5G. Tretia fáza by mala pokračovať do roka 2020. Môžeme očakávať, že po tretej fáze bude nasledovať ďalšia, až kým 5G sieť nebude vybudovaná, nakoľko cieľom programu je prinášať stále nové riešenia v oblasti 5G.⁵⁵

Európska komisia vydala v roku 2016 štúdiu o možnom ekonomickom dopade 5G siete na hospodárstvo štátov EÚ. Táto štúdia bola financovaná prostredníctvom programu SMART o možných ekonomických dopadoch a výhodách 5G siete v EÚ. Priamy ekonomický prínos tejto investície predstavuje 62,5 miliárd EUR z celkových 113,1 miliárd

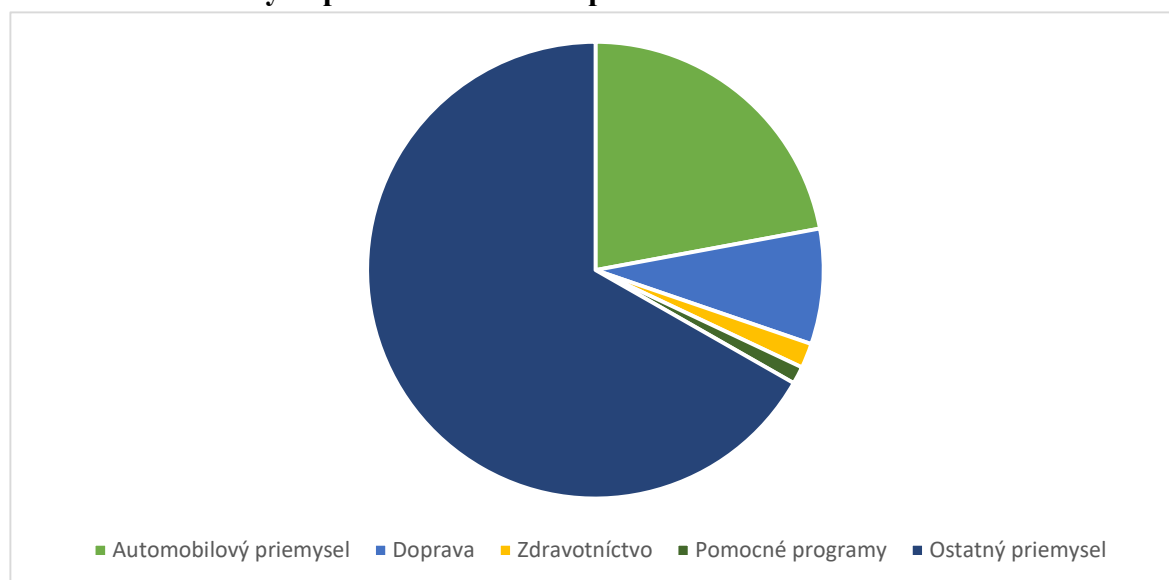
⁵³ EUROPEAN COMMISSION. The EU and China signed a key partnership on 5G, our tomorrow's communication networks. [online].[cit. 2020-05-15] 2015. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_15_5715

⁵⁴ EUROPEAN COMMISSION. Towards 5G. [online].[cit. 2020-04-26]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/towards-5g>

⁵⁵ 5GPPP. About the 5G PPP. [online].[cit. 2020-05-15]. Dostupné na: <https://5g-ppp.eu/>

EUR. Podľa grafu vidíme, že automobilový priemysel má najväčší potenciál ekonomického dopadu a to 13,8 miliardy EUR. Za ním nasleduje doprava 5,1 miliardy EUR, zdravotníctvo 1,1 miliardy EUR a pomocné programy 775 milióna EUR. Ostatné priemysly v tejto štúdii nie sú konkrétne uvedené. Vo všeobecnosti táto štúdia demonštruje a kvantifikuje, ako 5G sieť dokáže podporiť digitálny rozvoj v členských štátoch EÚ. Ukazuje dokonalý scenár, či dokážu členské štáty EÚ maximalizovať benefity 5G siete. Do štúdie sa zapojilo 150 odborníkov a bola úzko prepojená s činnosťami partnerstva medzi Európskou komisiou a priemyslom IKT. Výzva pre túto iniciatívu spočíva v zabezpečení vedúceho postavenia EÚ ako globálneho hráča v oblasti IKT a pomáha vytvoriť na trhu nové inovačné príležitosti.

Graf 8 Ekonomický dopad 5G siete na hospodárstvo EÚ od roku 2025

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov European Commission. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/5g-deployment-could-bring-millions-jobs-and-billions-euros-benefits-study-finds>

Celosvetové príjmy z 5G technológií sa v roku 2025 odhadujú na 225 miliárd EUR. Z tejto investície budú profitovať obidve strany. Huawei má v záujme spolupracovať a podieľať sa na spoločnom výskume v priemyselných odvetviach v štátoch EÚ. Ďalej plánuje ďalšie investície a to najmä do odbornej prípravy talentov a zintenzívniť spoluprácu s ďalšími univerzitami. Spoločnosť Huawei v značnej miere pomáha k rastu hospodárstva

EÚ a prispieva k zlepšeniu výrobných kapacít a zabezpečuje, aby podniky v EÚ nezaostávali v digitálnej transformácii.⁵⁶

Sieť 5G bude v nasledujúcich rokoch hrať dôležitú a kľúčovú úlohu pri rozvoji digitalizácie hospodárstva EÚ a spoločnosti. Od zdravotníctva, poľnohospodárstva, inteligentných energetických sietí, až po mobilitu bude 5G ovplyvňovať život každého obyvateľa EÚ. Preto je veľmi dôležité zaistiť bezpečnosť budúcich 5G sietí v EÚ. Koordinovaný prístup medzi prevádzkovateľmi, členskými štátmi a inštitúciami EÚ v oblasti bezpečnostných opatrení pomôže EÚ zostať jedným z vedúcich regiónov pri nasadení novej 5G technológie. V rámci zabezpečenia kybernetickej bezpečnosti EÚ vytvorila takzvaný „súbor nástrojov o kybernetickej bezpečnosti 5G“. Ide o súbor opatrení v rámci kybernetickej bezpečnosti a konečným cieľom je vytvoriť pevný a objektívny rámec opatrení medzi členskými štátmi EÚ, ktoré zabezpečia primeranú ochranu v rámci 5G siete. Súbor týchto nástrojov odporúča, aby Európska komisia spolu s členskými štátmi prispela k udržaniu rozmanitého dodávateľského reťazca 5G s cieľom vyhnúť sa dlhodobej závislosti. Z hľadiska investícií sa jedná najmä o oblasť skríningov potenciálnych priamych zahraničných investícií, ktoré ovplyvňujú kľúčové aktíva 5G a zabránenia potenciálnym dumpingom alebo subvenciám.⁵⁷

Okrem 5G siete spoločnosť investuje aj do vývoja umelej inteligencie v štátoch EÚ. V roku 2019 spoločnosť Huawei ohlásila nový „AI Ekosystémový“ projekt v hodnote 100 miliónov EUR na najbližších 5 rokov. Ide o investíciu do oblasti počítačového priemyslu, konkrétne do AI – umelej inteligencie. Plán je taký, že spoločnosť Huawei najbližších 5 rokov bude podporovať ekologický AI program v štátoch EÚ a pomôže priemyselným organizáciám, 200 000 vývojárom a 50 univerzitám v oblasti inovácií. Program sa zameriava na 4 iniciatívy:⁵⁸

⁵⁶ EUROPEAN COMMISSION. Fantastic-5G: reducing red tape for citizens and businesses. [online]. [cit. 2020-04-26] 2018. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/fantastic-5g-reducing-red-tape-citizens-and-businesses>

⁵⁷ EUROPEAN COMMISSION. Secure 5G networks: Questions and Answers on the EU toolbox. [online]. [cit. 2020-04-26] 2020. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/QANDA_20_127

⁵⁸ HUAWEI. Huawei Launches AI Ecosystem Program in Europe, with 100M Euros Investment in 5 Years. [online]. [cit. 2020-04-27] 2019. Dostupné na: <https://www.huawei.com/en/press-events/news/2019/11/huawei-ai-ecosystem-europe-100m-euros-investment-5years>

- Huawei bude spolupracovať s partnermi na vývoji AI v EÚ.
- Zlepšiť predpisy a normy týkajúce sa etiky a bezpečnosti AI v štátoch EÚ.
- Ešte väčšia propagácia AI v štátoch EÚ, čím sa podporí výskum AI a vertikálny rozvoj priemyslu.
- Zapájanie AI viac na pôdach univerzít v EÚ prostredníctvom akademických platforiem. Spoločnosť Huawei poskytne kurzy v oblasti AI a výučbové materiály. Navyše prispeje na výstavbu univerzitných laboratórií.

V rámci AI ekosystémového projektu spoločnosť Huawei podpísala konkrétne spoločné memorandá v oblasti umelej inteligencie s firmami sídlacimi v krajinách EÚ. Išlo o spoločnosť StoryTemple B.V, ktorá sídli v Holandsku. V druhom prípade išlo o taliansku firmu Advanced Global Solution. V oboch prípadoch je memorandum založené na spolupráci v oblasti vývoja AI medzi čínskou firmou Huawei a jeho európskymi partnermi. Strany si od tohto memoranda sľúbia zefektívnenie AI v oblasti priemyslu, inteligentného účtovníctva, bankovníctva a energetiky.

3.4 Stav IKT priemyslu v Číne

Trh v oblasti IKT patrí medzi najviac dynamické odvetvia čínskeho hospodárstva. Čína predstavuje druhý najväčší trh v oblasti IKT hneď po USA. Dovoz tovarov a služieb do čínskeho IKT sektora v roku 2017 predstavoval 528 miliárd dolárov, zatiaľ čo vývoz dosiahol 781 miliárd dolárov. Podľa čínskeho Ministerstva priemyslu rast produkcie v tomto odvetví prekonal očakávania z predošlých rokov a objem produkcie vzrástol v roku 2017 v IKT sektore zo 2,68 bilióna dolárov oproti 2,52 bilióna dolárov z roku 2016. Odhady čínskeho IKT sektora do roku 2021 hovoria, že trh v tomto odvetví by mal dosiahnuť objem 8,1 bilióna dolárov, čo predstavuje približne 55% HDP Číny. Zároveň podľa prieskumu QY Research sa predpokladá, že investície do IKT sektora dosiahnu do roku 2023 191 miliárd dolárov.⁵⁹ V roku 2017 sa v indexe rozvoja IKT krajiny sa Čína umiestnila na 80. mieste z pomedzi 176 krajín sveta. Tento index sa používa na monitorovanie a porovnávanie vývoja

⁵⁹ GOVERNMENT OF CANADA. Overview of China's Information and Communication Technology and Gaming Market. [online].[cit. 2020-04-28] 2019. Dostupné na: <https://www.tradecommissioner.gc.ca/china-chine/market-facts-faits-sur-le-marche/0003018.aspx?lang=eng>

v oblasti IKT medzi krajinami za určité časové obdobie. Presnejšie tento index vyjadruje mieru vedomostí, zručnosti a kapacity v oblasti IKT, ktoré môžu jednotlivé štáty využiť.

Od roku 2008 je hlavným regulujúcim orgánom odvetvia IKT v Číne Ministerstvo priemyslu a informačných technológií, ktoré nahradilo Ministerstvo informačného priemyslu. Ministerstvo priemyslu v roku 2015 vydalo stratégiu „Národná stratégia rozvoja informatizácie“, v ktorom sa nachádzajú ciele na zlepšenie informatizácie v Číne do roku 2020. Jeden z kľúčových bodov tejto stratégie je väčšia podpora rastu čínskej ekonomiky prostredníctvom IKT sektora. Ďalším bodom návrhu je znížiť mieru napodobovania inovatívnych technológií a zintenzívniť vývoj nových technológií v rámci čínskej ekonomiky. V neposlednom rade je to vývoj nového informačného bezpečnostného systému a väčší vplyv IKT technológií v priemysloch súvisiacich s odstránením nadmernej byrokracie. Ďalším štátnym orgánom v čínskych provinciách je Komisia pre hospodárstvo a informačné technológie. Táto Komisia podporuje implementáciu konkrétnych opatrení na úrovni provincií. IKT priemysel je v Číne silne podporovaný vládou, čo predstavuje obrovské benefity pre zahraničné firmy, aby investovali v krajine. Na prilákanie väčšieho množstva zahraničných investorov do Číny niektoré provinčné vlády dávajú množstvo benefítov spoločnostiam podnikajúcich v oblasti IKT. Medzi benefity patrí najmä zvýhodnená daňová politika pre IKT firmy, najmä ak podnikajú v zoskupeniach s ostatnými firmami.⁶⁰

Investovanie v oblasti IKT pre zahraničné firmy v tomto sektore predstavuje veľké príležitosti, ktoré sú však zmiernené skutočnými výzvami. Z dôvodu rýchleho rastu domácej konkurencie zahraničné firmy stratili svoj väčšinový podiel na trhu v mnohých podsektoroch IKT. Veľkou konkurenčnou výhodou čínskych IKT spoločností je najmä nízka cena. Zahraničné firmy už dlhodobo bojujú o prežitie na čínskom trhu a sú koľkokrát nútené k akýmkoľvek spoluprácam s domácimi firmami.

⁶⁰ EUSME CENTRE. Sector Report - The ICT Market in China. [online].[cit. 2020-04-28] 2015. Dostupné na: http://ccilc.pt/wp-content/uploads/2017/07/eu_sme_centre_report_-_the_ict_market_in_china_update_-_july_2015.pdf

V čínskom IKT sektore dominujú domáce firmy. Čína sa snaží vybudovať silný domáci priemysel v oblasti IKT, čo pre zahraničné spoločnosti na čínskom trhu predstavuje príležitosť na dlhodobú spoluprácu s domácimi firmami. V tomto smere napríklad čínska vláda podporuje v niektorých častiach IKT spoluprácu domácich firiem so zahraničnými spoločnosťami, z dôsledku nedostatku technickej odbornosti a talentu. Konkrétne tieto príležitosti na trhu IKT pre zahraničných investorov vznikajú v oblasti zdravotníctva, inteligentných domácností a komunikačných technológií.⁶¹ Ak zahraničný investor podniká v spoločnom podniku s domácou čínskou spoločnosťou, nikdy zahraničný investor nevlastní viac než 50% podielu vo firme. Ak napríklad zahraničný investor plánuje investovať do telekomunikačného priemyslu, ktorý operuje v celej Číne, musí zahraničný investor preukázať, že plánuje investovať viac než 150 miliónov EUR a v takom prípade získa menej než 49% podielu vo firme. Ak sa rozhodne investovať a vstúpiť do spoločného podniku s čínskou spoločnosťou v rámci provincie, musí dokázať investíciu v objeme najmenej 15 miliónov EUR a taktiež dosiahne najviac 49% podielu vo firme.⁶² Tu vzniká problém najmä pri malých podnikoch, ktoré nedisponujú takým veľkým objemom peňažných prostriedkov a nemôžu uskutočňovať ani menšie investície. Z toho vyplýva, že v Číne môžu investovať len veľké a úspešné zahraničné spoločnosti. V tomto smere je Čína viac uzavretá ako EÚ, kde majú šancu investovať aj menšie spoločnosti.

Od 2014 provinčná vláda v Šanghaji spolu s Ministerstvom priemyslu a informačných technológií uplatňuje nový druh politiky vo vzťahu k zahraničným investorom, ktorá vytvára príležitosti pre zahraničné spoločnosti v Číne a vytvorili takzvanú „Zónu voľného obchodu“. Tento nový druh politiky pre zahraničné firmy znamená, že podiel v spoločnosti zahraničného investora už nie je limitovaný. Toto nariadenie však platí len v provincii Šanghaj a len v určitých zložkách IKT sektora, ako je obchod s aplikáciami alebo

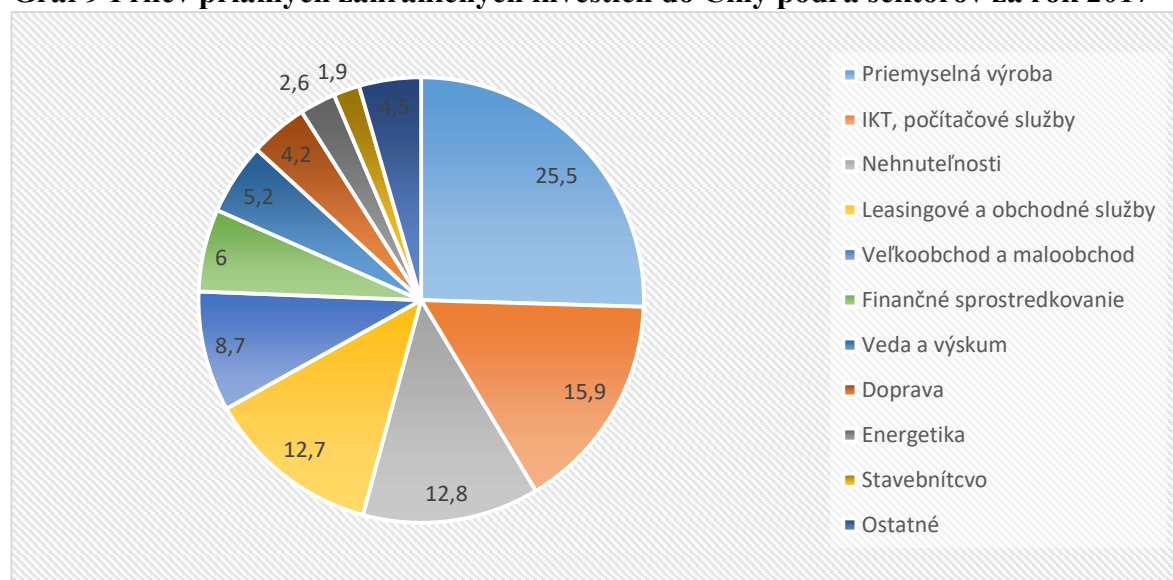
⁶¹ GOVERNMENT OF CANADA. Overview of China's Information and Communication Technology and Gaming Market. [online].[cit. 2020-04-28] 2019. Dostupné na: <https://www.tradecommissioner.gc.ca/china-chine/market-facts-faits-sur-le-marche/0003018.aspx?lang=eng>

⁶² EUSME CENTRE. Sector Report - The ICT Market in China. [online].[cit. 2020-04-28] 2015. Dostupné na: http://ccilc.pt/wp-content/uploads/2017/07/eu_sme_centre_report_-_the_ict_market_in_china_update_-_july_2015.pdf

spoločnosti, ktoré ukladajú dáta o používateľoch.⁶³ Ostatné regulácie v IKT platia podľa jednotlivých zložiek sektora.

Ak sa pozrieme na prílev zahraničných investícií do Číny za rok 2017 zistíme, že IKT priemysel skončil na druhom mieste a až 15,9% priamych zahraničných investícií prúdilo do tohto sektora. Môžeme vidieť, že aj napriek výzvam, ktorým musia čeliť medzinárodné spoločnosti, stále sú ochotné investovať do tohto sektora v Číne. Predstavuje stále najväčší trh na svete a pracovná sila v Číne je v porovnaní s ostatnými krajinami Ázie stále lacná. Taktiež výrobný sektor je v Číne rozvinutý, čo predstavuje obrovskú výhodu pre zahraničných investorov.

Graf 9 Prílev priamych zahraničných investícií do Číny podľa sektorov za rok 2017

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov Santander Trade market. Dostupné na: <https://santandertrade.com/en/portal/establish-overseas/china/foreign-investment>

Za rok 2017 najviac PZI prúdilo do oblasti Hong Kongu a to až 72,1%. Ostatné štáty predstavovali od 1 – 4%. Z krajín EÚ najviac investovalo do čínskej ekonomiky Holandsko a to 1,6% z celkových priamych zahraničných investícií. Ako druhý štát sa umiestnilo

⁶³ CHINA (SHANGHAI). Pilot free trade zone. . [online].[cit. 2020-04-28]. Dostupné na: <http://en.china-shftz.gov.cn/>

Nemecko s podielom 1,1%.⁶⁴ Avšak z dlhodobého hľadiska, medzi najväčších investorov v Číne do oblasti IKT patrí Veľká Británia, Nemecko, Francúzsko.

3.4.1 Spolupráca EÚ a Číny v oblasti telekomunikácií

Na trhu IKT v Číne existuje množstvo bariér pre vstup zahraničného investora do telekomunikačného odvetvia IKT, nakoľko tri najväčšie firmy v telekomunikačnom prostredí, China Mobile, China Unicom a China Telecom, vybudovali najnovšiu a najväčšiu sieť v celej Číne a dominujú v tomto odvetví. Pokiaľ teda nenastanú nejaké väčšie úpravy v podobe miernejšej politiky pre zahraničných investorov ako napríklad v provincii Šanghaj, bude stále veľmi ťažké vstúpiť na čínsky trh. K najúspešnejším zahraničným firmám zo štátov EÚ vo výrobe zariadení v čínskom telekomunikačnom prostredí patrí Nokia Siemens, Ericsson a francúzsky Alcatel. Vstupné bariéry pre zahraničných investorov v tomto odvetví sú väčšie než v ostatných zložkách IKT. Zahraničné investície sú povolené, ale len vo forme spoločných podnikov s domácimi spoločnosťami. Následne tento spoločný podnik musí byť schválený najvyšším vládnym orgánom, do ktorého spadá toto odvetvie a tým je Ministerstvo priemyslu a informačných technológií.⁶⁵

Najväčšia investícia z krajín EÚ do čínskeho telekomunikačného prostredia bola v roku 2013 španielskou firmou Telefonica a britskou spoločnosťou Vodafone. Čínskemu telekomunikačnému priemyslu dominujú domáce spoločnosti. Medzi hlavné patrí China Mobile, China Unicom a China Telecom. V roku 2015 došlo k podpísaniu obojstrannej dohody medzi španielskou Telefonicom a čínskym China Unicom, v oblasti výmeny dátových centier, čo zvyšuje hodnotu pre nadnárodných klientov. Vznikla taktiež nová spoločnosť Smart Steps Digital Technology, na ktorom mala podiel Telefonica a China Unicom. Tieto dve spoločnosti sa dohodli, že budú zvyšovať efektivitu svojich služieb v štátoch EÚ a Ázie. China Unicom týmto krokom plánovala získať nové funkcie na podporu zákazníkov. Bude mať prístup k dátovým centrárom Telefonici vo svete, ktoré sa nachádzajú v Brazílii, USA a Španielsku. Tieto dátové centrá sa však budú rozširovať,

⁶⁴ SANTANDER TRADE MARKETS. China foreign investment. [online].[cit. 2020-04-29] 2020. Dostupné na: <https://santandertrade.com/en/portal/establish-overseas/china/foreign-investment>

⁶⁵ EUSME CENTRE. Sector Report - The ICT Market in China. [online].[cit. 2020-04-29] 2015. Dostupné na: http://ccilc.pt/wp-content/uploads/2017/07/eu_sme_centre_report_-_the_ict_market_in_china_update_-_july_2015.pdf

nakoľko sa Telefonica zaviazala k ďalším investíciám do oblasti budovania infraštruktúry. Naopak Telefonica chce posilniť svoje postavenie v Číne a to využívaním dátových skladovacích centier v Číne v Lanfangu a Šanghaji.⁶⁶

V roku 2019 sa k tejto spolupráci pridala aj ďalšia čínska firma JD Digits. Táto spoločnosť investovala 13,2 milióna EUR do Smart Steps Digital Technology a získala podiel 16,7%. China Unicom ostal podiel 45,8% a Telefonice 37,5%. Táto investícia mala za následok 5 násobné ocenenie spoločného podniku, čo po zdanení predstavovalo približne 80 miliónov EUR. Tento spoločný podnik má množstvo výhod pre európsku Telefonicu na čínskom trhu. Vďaka spoločnému podniku dostala prístup k stovkám spoluprác s poprednými čínskymi firmami a nadviazala vzťahy s niekoľkými ministerstvami, univerzitami a štátnymi bankami v Číne.⁶⁷ Španielska Telefonica sa výborne etablovala na čínskom telekomunikačnom trhu.

3.4.2 Príležitosti a výzvy pre európskych investorov na čínskom trhu

Čínsky IKT priemysel sa v posledných desaťročiach veľmi rýchlo rozvinul. Výroba a poskytovanie služieb v oblasti IKT je stále vo veľkej miere koncentrované na domácom čínskom trhu. Hoci na čínskom IKT trhu dominujú čínske firmy, je tu stále množstvo priestoru pre zahraničných investorov, napríklad v oblasti inovácií a tvorivosti. Čínsky stabilný trh a prudké obchodné aktivity boli motiváciou francúzskych, ale aj iných partnerov EÚ, investovať viac do čínskych IKT spoločností. Francúzsko ako jeden z najväčších investorov v Číne začal posledných niekoľko rokov presúvať svoje investície do IKT sektora. V roku 2019 množstvo francúzskych firiem začalo presúvať investície od budovania konvenčných závodov, do výstavby technologických závodov a práve do výskumu a inovácií. Typickým príkladom sú napríklad Schneider Electrics alebo Fives

⁶⁶ TELEFONICA. China Unicom and Telefónica sign a global agreement to exchange data center capabilities driving enhanced value for multinational clients. [online].[cit. 2020-04-29] 2015. Dostupné na: <https://www.telefonica.com/en/web/press-office/-/china-unicom-and-telefonica-sign-a-global-agreement-to-exchange-data-center-capabilities-driving-enhanced-value-for-multinational-clients>

⁶⁷ TELEFONICA. JD Digits joins China Unicom and Telefónica's big data company. [online].[cit. 2020-04-29] 2019. Dostupné na: <https://www.telefonica.com/en/web/press-office/-/jd-digits-joins-china-unicom-and-telefonica-s-big-data-company>

group. Niektoré firmy sú ochotné navýšiť investície do tohto sektora až o 50%.⁶⁸ Podobný prístup zvolilo aj Nemecko. Tieto firmy zistili, že je čas investovať viac do čínskych vývojových centier, dizajnerských, vedeckých a technických podnikov. Čínska vláda tieto kroky podporuje, pričom ale hlási spoluprácu s domácimi firmami. Podľa čínskej vlády takýmto spoločenstvám bude umožnená spolupráca aj v rámci národných programov.

Čínsky IKT sektor sa snaží o väčšie využívanie zahraničných technológií na čínskom trhu. Huawei presunul niekoľko vývojových centier z Číny do niektorých štátov EÚ a otvorilo im to nové možnosti. V tomto vzniká množstvo dlhodobých príležitostí pre zahraničné spoločnosti, najmä v oblasti poradenstva, napríklad v telekomunikačnom sektore. 5G je jednou z najviac diskutovaných tém v EÚ. Preto odborné znalosti z krajín EÚ by boli veľmi nápomocné pri ďalšom vývoji tejto technológie na čínskom trhu.

Ďalší fakt, ktorý musia zahraniční investori pochopiť, je, že čínsky trh nie je jednotným miestom. Jednotlivé provincie majú rôzne zamerania. IKT sektor je rozšírený v provincii Zhejiang, v ktorom sa nachádza množstvo domácich IKT spoločností, ako je napríklad Alibaba. Nachádza sa tu aj najväčší Tech-park v Číne. Sídli v ňom stovky IKT firiem, ktoré sú zamerané na výrobu technológií. Naopak Peking je sídlom množstva univerzít, výskumných a vedeckých parkov, ktoré majú veľkú podporu čínskej vlády.⁶⁹ Čínske IKT prostredie je pod obrovským drobnohľadom národných bezpečnostných inštitúcií. Tieto inštitúcie koľkokrát v zmysle zachovania bezpečnosti konajú na úkor zahraničných firiem.

S investovaním v Číne sa spája množstvo problémov. Jedným z hlavných problémov zahraničných investícií v Číne je zákon o kybernetickej bezpečnosti. Tento zákon nadobudol platnosť v roku 2017 a predstavuje akési politické bariéry fungovania IKT priemyslu v Číne a predstavuje obrovskú výzvu pre zahraničné spoločnosti. Tento zákon povoľuje regulácie čínskej siete z dôvodov národnej bezpečnosti. Zákon podrobne charakterizuje práva

⁶⁸ CHINADAILY. French companies shift to high-tech in China. [online].[cit. 2020-04-29] 2019. Dostupné na: https://www.chinadaily.com.cn/indy/2019-11/05/content_37520708.htm

⁶⁹ EUSME CENTRE. Sector Report - The ICT Market in China. [online].[cit. 2020-04-30] 2015. Dostupné na: http://ccilc.pt/wp-content/uploads/2017/07/eu_sme_centre_report_-_the_ict_market_in_china_update_-_july_2015.pdf

a povinnosti poskytovateľov tovarov a služieb v IKT sektore. Problémom pri tomto zákone je fakt, že je veľmi neprehľadné, ako sa zákon bude presadzovať v praxi, čo negatívne vplyva na domáce a zahraničné spoločnosti v tomto odvetví. Ochrana osobných údajov je ďalšia sporná vec v tomto zákone. V roku 2019 Čínsky národný technický výbor pre kybernetickú bezpečnosť navrhol úpravy týkajúce sa spravovania osobných identifikačných údajov. Toto vzbudilo značné obavy u zahraničných investorov ohľadom fungovania IKT sektora v Číne, nakoľko nové úpravy nie sú kompatibilné s medzinárodnými postupmi a budú mať obrovský vplyv na fungovanie medzinárodných spoločností v čínskom IKT sektore.⁷⁰

Ďalšia výzva pre zahraničných investorov v Číne je zmena dopytu na technologických trhoch. Čína vydala novú iniciatívu „Made in China 2025“, ktorá sa sústreďuje na priemysel v oblasti IKT. Ide najmä o zber a uchovávanie veľkých priemyselných údajov a modernizáciu priemyslov. Čína dáva väčší dôraz na využívanie nových technológií, ako sú inteligentné autá (IoV), umelá inteligencia, virtuálna realita a nové 5G technológie.⁷¹

Významná téma v oblasti budúceho fungovania investičných vzťahov EÚ a Číny je taktiež odchod Veľkej Británie z EÚ. Kým v štátoch EÚ sa diskutuje o budúcich vzťahoch EÚ a Veľkej Británie, Veľká Británia si začala robiť svoju vlastnú zahraničnú politiku s Čínou. Príkladom je, že britské priame zahraničné investície v Číne sa v roku 2018 medziročne zvýšili o 169,8%. V roku 2018 bolo Spojené kráľovstvo 6. najväčším investorom v Číne.⁷² Takéto veľké zmeny v oblasti tokov britských PZI do Číny svedčia o nových trendoch, ktoré vznikajú vo Veľkej Británii v spojitosti s Brexitom. Naskytuje sa tu aj otázka o novej investičnej dohode. Spojené kráľovstvo bolo súčasťou spoločného vyjednávania novej investičnej dohode medzi EÚ a Čínou, ktoré prebiehajú od roku 2013. Obidve strany začali rozhovory s cieľom poskytnúť investorom predvídateľný a rovnocenný

⁷⁰ PRIVACY SHIELD FRAMEWORK. China – Technology and ICT. [online].[cit. 2020-04-30] 2019. Dostupné na: <https://www.privacyshield.gov/article?id=China-Technology-and-ICT>

⁷¹ MERICS. Evolving Made in China 2025. [online].[cit. 2020-04-29] 2019. Dostupné na: <https://www.merics.org/en/papers-on-china/evolving-made-in-china-2025>

⁷² CHINA BRIEFING. How Brexit Britain is Already Massively Increasing Investment in China. [online].[cit. 2020-04-29] 2018. Dostupné na: <https://www.china-briefing.com/news/brexit-britain-already-massively-increasing-investment-china/>

prístup na trh EÚ a Číny. Nová dohoda medzi Spojeným kráľovstvom a Čínou by teda mala byť prioritná, avšak pravdepodobne bude podpísaná až po dohode medzi USA a Veľkou Britániou, keďže USA predstavujú významnejšieho obchodného partnera než Čína. Od tejto dohody sa bude odvíjať aj nová dohoda medzi Spojeným kráľovstvom a Čínou na základe toho, aké postavenie bude mať Spojené kráľovstvo v dohode s USA ako hlavným obchodným partnerom. V prípade, že k takejto dohode príde, môže byť Čína ochotná pristúpiť na lepšie podmienky, než je to v prípade EÚ.⁷³

V neposlednom rade investičné vzťahy medzi EÚ a Čínou budú musieť čeliť problému ohľadom pandémie COVID-19, ktorá vypukla v roku 2020. Spolupráca medzi EÚ a Čínou ukazuje, aká je dôležitá v oblasti vývoja a výskumu pre boj s globálnymi problémami. Kríza vytvára príležitosť Číny na nákup aktív v krajinách EÚ. Ceny aktív na svetovom trhu klesali, ako sa šírila pandémia. Reakcia EÚ v podobe, akú predstavila Európska centrálna banka na nákup aktív v hodnote 750 miliárd EUR, bola rýchlejšia ako počas kríz v minulosti. Národné vlády taktiež prispeli k silnej pozícii EÚ opatreniami, ktoré podporujú domáce podniky. Taktiež podľa skríningu celej EÚ sa podniky dostali do lepšej pozície z hľadiska zahraničného prevzatia v porovnaní s rokom 2008 a 2009. Európska komisia vydala usmernenia s cieľom zabezpečiť, aby členské štáty chránili kritické európske aktíva a technológie počas koronavírusovej krízy. Táto globálna pandémia bude mať obrovský dopad na globálne kapitálové toky, vrátane odchádzajúcich investícií z Číny. Zastavenie veľkej časti ekonomiky v Číne malo negatívny dopad už v prvých 3 mesiacoch roku 2020. Prvotné údaje nasvedčujú, že v prvom štvrťroku 2020 dôjde k najväčšiemu zníženiu objemu odchádzajúcich obchodov z Číny za posledných 10 rokov.⁷⁴

⁷³ CHINA BRIEFING. How Brexit Britain is Already Massively Increasing Investment in China. [online].[cit. 2020-04-29] 2018. Dostupné na: <https://www.china-briefing.com/news/brexit-britain-already-massively-increasing-investment-china/>

⁷⁴ MERICS PAPERS ON CHINA. Chinese FDI in Europe: 2019 Update. [online].[cit. 2020-04-30] 2020. Dostupné na: https://www.merics.org/sites/default/files/2019-03/190306_MERICS-Rhodium%20Group_COFDI-Update_2019.pdf

3.5 Diskusia

Rozširovanie investičných vzťahov by malo byť strategickým cieľom EÚ. Čínske spoločnosti majú na trhu EÚ veľmi výhodnú pozíciu, čo zapríčinilo skupovanie pomerne lacných aktív európskych spoločností počas predchádzajúcich kríz. Čínske investície v ťažkých ekonomických časoch predstavovali významný prílev kapitálu pre európske podniky. Čínske firmy zase získali know-how na trhu EÚ a získali prístup na ďalšie zahraničné trhy, čím prekonalí v značnej miere colné prekážky. Treba poznamenať, že trh EÚ je výrazne liberalizovaný a nebráni zahraničným investorom pri vstupe na trh. Oproti tomu čínsky trh funguje na protekcionistickom princípe a Čína sa snaží chrániť strategické odvetvia štátu. Zahraniční investori taktiež pociťujú veľkú mieru diskriminácie pri vstupe na čínsky trh, čo sa prejavuje napríklad v netransparentných hospodárskych súťažiach a nútených technologických transferoch alebo povinnosti založiť spoločné podniky s čínskymi spoločnosťami.

Množstvo problémov spojených s investovaním by mala riešiť nová investičná dohoda medzi EÚ a Čínou. Rokovania o tejto dohode prebiehajú od roku 2014 a stále nie je jasný termín podpísania tejto dohody. EÚ sa snaží získať rovnaké postavenie európskych investorov ako majú čínski investori na domácom trhu. Taktiež sa snaží zrušiť ďalšie legislatívne bariéry a celkovo liberalizovať čínsky trh. Táto dohoda predstavuje kľúčový dokument pre smerovanie investičných vzťahov medzi EÚ a Čínou v budúcnosti. Dôležitosť tejto vzájomnej dohody vzrástla najmä kvôli obchodnej vojne medzi USA a Čínou a zastaveniu rokovaní o dohode o voľnom obchode medzi EÚ a USA, čo prináša šancu pre EÚ na budovanie užších vzťahov s Čínou.

Budovanie užších investičných vzťahov medzi EÚ a Čínou by malo byť v záujme EÚ. Existujú odvetvia, ktoré sú v podstatnej miere závislé od čínskych investícií. Jednou z takýchto oblastí je IKT sektor EÚ. Dôvodom je nedostatočná a neefektívna pomoc zo strany EÚ. Čínske IKT investície od roku 2011 dosahujú každoročne objem niekoľkých miliárd dolárov. Vrchol tieto investície dosiahli v roku 2016. Od roku 2017 EÚ zaviedla podrobnejší skríning investícií do IKT, avšak aj napriek tomu ostalo IKT atraktívnym miestom pre čínske investície. Príkladom je aj projekt novej Digitálnej Hodvábnej cesty, ktorá má zlepšiť prenos informácií medzi EÚ a Čínou. Tento prenos bude zabezpečovať najmodernejšia 5G sieť vybudovaná čínskou firmou Huawei. Cieľom EÚ je sprístupniť 5G

sieť do roku 2025 vo väčších európskych mestách. Medzi hlavné problémy tejto investície patrí nejednotný postoj členských štátov EÚ. Najčastejším argumentom proti tejto investícií je bezpečnosť. Niektoré členské štáty sa domnievajú, že nová 5G sieť bude nástrojom Číny, ako zneužívať citlivé dáta používateľov. Na základe tohto podnetu EÚ pripravila súbor opatrení, ktorým bude regulovať prítomnosť 5G siete v členských krajinách. EÚ by mala v tomto prípade postupovať spoločne ako jeden celok, keďže prejavuje záujem o túto investíciu. Navyše Európska komisia vypracovala štúdiu, ktorá rieši možné ekonomické dopady na hospodárstvo EÚ. Podľa tejto štúdie výnos tejto investície predstavuje každoročne miliardy EUR. Taktiež je nutné poznamenať, že je to práve Čína, ktorá do veľkej miery formovala IKT sektor v EÚ. Z čínskych spoločností sa o to zaslúžila najmä firma Huawei, ktorá vo veľkej miere začala investovať v EÚ od roku 2000. Boli to investície zamerané najmä na vývoj a výskum nových technológií.

Na druhej strane je čínsky IKT trh jeden z najväčších, ale aj najviac uzavretých trhov na svete. IKT spoločnosti sú vo veľkej miere podporované vládou vo forme daňových úľav a výhodných pôžičiek. Toto môže predstavovať motiváciu pre zahraničných investorov na tento trh. Avšak aj tu sa nachádza množstvo bariér pri vstupe zahraničných investorov na čínsky IKT trh. Jedným z hlavných je nútený transfer technológií a spoločný podnik s čínskou spoločnosťou. Od roku 2014 však v provincii Šanghaj existuje „Zóna voľného obchodu“, ktorá sa vzťahuje aj na IKT sektor v Číne. Čiastočne ruší niektoré bariéry, najmä v otázke podielového vlastníctva. V Číne existuje legislatíva, ktorá nepovoľuje viac než 50% vlastníctva zahraničného investora. Toto nariadenie však platí len v určitých odvetviach IKT. K postupnej liberalizácii IKT trhu prichádza aj v telekomunikačnom sektore. Španielska firma Telefonica získala významné postavenie na čínskom trhu. Spolu s čínskou spoločnosťou China Unicom vytvorila spoločný podnik. Telefonica sa vďaka tomu výborne etablovala na čínskom trhu a otvorili sa jej tu nové možnosti spolupráce na čínskom trhu.

Investičné vzťahy medzi EÚ a Čínou však v súčasnosti ovplyvňujú viaceré faktory. Ako prvým sú to budúce vzťahy EÚ a Veľkej Británie. Od februára 2020 plynie Británii prechodné obdobie, ktoré by malo trvať jeden rok, počas ktorého sa budú kreovať návrhy o budúcich vzťahoch Veľkej Británie a EÚ. Po referende Veľkej Británie o vystúpení z EÚ sa radikálne zmenilo smerovanie britských investícií vo svete. V roku 2018 sa zvýšili takmer o 170 % smerom do Číny. Z tohto hľadiska je možné hovoriť aj o novej investičnej zmluve

medzi Veľkou Britániou a Čínou. Veľká Británia má ako väčšina štátov EÚ vlastnú investičnú zmluvu s Čínou.

Investičné vzťahy medzi EÚ a Čínou v súčasnosti ovplyvňuje aj koronavírusová pandémia. Začiatkom roka 2020 ovplyvnila štáty EÚ globálna pandémia choroby Covid-19, ktorá vo veľkej miere zasiahla takmer každý členský štát. Táto pandémia bude mať obrovský ekonomický dopad na kapitálové toky, vrátane investícií z Číny. Zastavenie veľkej časti čínskej ekonomiky malo za následok zníženie veľkej časti odchádzajúcich obchodov. V spojitosti s touto pandémiou sa výrazne spomalil globálny ekonomický rast a niektoré štáty spomínajú aj začiatok ďalšej finančnej krízy po prekonaní tejto pandémie. Minulé krízy dali Číne šancu na nákup lacných aktív v EÚ, keďže trhové hodnoty spoločnosti klesali. Avšak postavenie európskych podnikov môže byť pri novej budúcej kríze silnejšie ako pri predošlých. Dôvodom je rýchla reakcia Európskej centrálnej banky, ktorá nakúpila aktíva v hodnote 750 miliárd EUR. K dobrej pozícii európskych firiem prispeli taktiež jednotlivé národné ekonomiky opatreniami, ktoré podporujú domáce podniky. Z hľadiska zahraničného prevzatia sú európske spoločnosti na tom lepšie ako pri predošlých krízach.

Priame ekonomické dopady koronavírusovej pandémie ešte nie sú známe. Je však isté, že táto pandémia ovplyvní vzájomné vzťahy medzi EÚ a Čínou. V roku 2020 bolo naplánovaných množstvo summitov ohľadom 5G a zatiaľ nie je isté, či sa v tomto roku uskutočnia. Obchodná komora EÚ v Číne taktiež avizovala, že pandémia ovplyvní proces dosiahnutia novej investičnej zmluvy kvôli odloženým rokovaniam o tejto dohode a ostáva záhadou, či príde k nejakému významnému posunu v rokovaní o tejto dohode.

Záver

Čínska ekonomika sa za posledné desiatky rokov stala jednou z najdynamickejších a najplyvnejších ekonomík vo svete. Rast čínskeho hospodárstva môžeme sledovať od politicko-hospodárskych zmien, ktoré v Číne nastali v minulosti a ktoré podporujú čínske investície vo svete. Ďalším zdrojom rastu čínskej ekonomiky bol vstup Číny do WTO v roku 2001, čo pomohlo liberalizácií čínskeho zahraničného obchodu. Pre štáty EÚ je Čína významným investičným partnerom. Do roku 2000 pozorujeme znížený záujem čínskych investorov o trh EÚ, najmä z pohľadu surovín. Čína svojimi investíciami v zahraničí pomohla doplniť deficit peňažných zdrojov v investovaných krajinách. Množstvo podnikov v EÚ bolo skúpených práve čínskymi investormi počas predošlých kríz, kedy si Čína vytvorila výborné postavenie na trhu EÚ. Čína investovala najmä do strategických podnikov EÚ v oblasti finančných služieb, energetiky a IKT. Z tohto dôvodu je dôležité mať jasne definované investičné vzťahy medzi EÚ a Čínou. Pre Čínu tieto investície znamenajú prístupy na zahraničné trhy a nové know-how, ktoré potom čínske spoločnosti môžu používať na domácich trhoch .

O nadviazanie lepších vzájomných investičných vzťahov sa snaží nová komplexná dohoda medzi EÚ a Čínou. Problém, ktorý vzniká na spoločnom trhu EÚ je ten, že väčšina štátov EÚ má vlastnú bilaterálnu zmluvu s Čínou. Nová dohoda sa snaží zaviesť jednotnú investičnú politiku medzi Čínou a štátmi EÚ. Táto dohoda taktiež rieši množstvo problémov, ktoré sú spojené s prístupom zahraničných investorov na čínsky trh. Jedná sa najmä o zvýšenie transparentnosti na čínskom trhu, nastavenie rovnakých podmienok pre zahraničných investorov a zákaz nútených zahraničných technologických transferov.

Od roku 2001 videli čínski investori na trhu EÚ potenciál najmä v oblasti technológií. Čínske investície do technológií v EÚ dosiahli od roku 2000 do roku 2011 objem 21 miliárd dolárov. Množstvo vykonaných investícií bolo vo forme akvizícií. V oblasti technológií je atraktívnym miestom pre čínskych investorov v EÚ sektor IKT. Od roku 2011 tieto investície boli každoročne vo výške niekoľkých miliárd dolárov, pričom vrchol dosiahli v roku 2016, kedy čínske spoločnosti investovali 13,7 miliárd dolárov. Jednou z najväčších pripravovaných čínskych investícií je Digitálna Hodvábna cesta a budovanie 5G siete. Treba tiež pripomenúť, že IKT spoločnosti v EÚ sú do veľkej miery závislé od čínskych investícií z dôvodu nedostatočnej pomoci od inštitúcií EÚ. Na základe štúdie Európskej komisie sme

zistili, že investícia do 5G bude mať niekoľko miliardový prínos do hospodárstva EÚ. Čínska firma Huawei taktiež výrazne prispela svojimi investíciami k rozvoju IKT sektora v EÚ. Firma Huawei dlhodobo spolupracuje s európskymi firmami a univerzitami najmä v oblasti vývoja a rozvoja IKT v EÚ. Na základe zistených skutočností sme zistili, že čínske IKT investície výrazne vplývajú na hospodárstvo EÚ a formujú IKT sektor v štátoch EÚ. Pre EÚ by teda malo byť strategickým cieľom udržať si korektné vzťahy s Čínou a pokračovať aj v ďalšom vývoji týchto vzťahov.

Zoznam použitej literatúry

- [1] THE WORLD BANK 2018. GDP – European Union, USA, China. [online].[cit. 2019-10-27]. Dostupné na: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=EU-US-CN>
- [2] UNITED NATIONS. WORLD INVESTMENT REPORT 2019. [online].[cit. 2019-10-27]. Dostupné na: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2019_en.pdf
- [3] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKYCH ZÁLEŽITOSTÍ SR. Ekonomická informácia o teritóriu[online].[cit. 2019-10-28]. Dostupné na: <https://www.mzv.sk/documents/748032/620840/%C4%8C%C3%ADna+-ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2019>
- [4] SEAMAN, John a kol. *Chinese Investment in Europe. A Country-Level Approach*. Mayenne: French Institute of International Relations, 2017. 21s. ISBN: 978-2-36567-810-0
- [5] MENBERE T. WORKIE a kol. *Vývoj a perspektívy svetovej ekonomiky. Globálna finančná a hospodárska kríza*. Bratislava: Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2009. 109 s. ISBN 978-80-7144-175-5
- [6] PAUHOFOVÁ, Iveta. *VYBRANÉ ASPEKTY FUNGOVANIA SUVERÉNNYCH FONDOV VO SVETE*. Bratislava: Ekonomický ústav SAV, 2014. 5-6 s. ISSN 1337-5598
- [7] PAUHOFOVÁ, Iveta a kol. 2015. *Investičné stratégie Číny v podmienkach krízy*. Bratislava: Ekonomický ústav SAV, 2015. 11s. ISBN 978-80-7144-243-1
- [8] BALÁŽ, Peter a kol. 2012. *Čínska ekonomika. Nová dimenzia globalizácie svetového hospodárstva*. Bratislava: Sprint dva, 2012. 132-135 s. ISBN 978-80-89393-89-3
- [9] BUSINESSINFO.CZ. Čína: Zahraničný obchod a investície [online].[cit. 2019-11-24]. Dostupné na: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/cina-zahranicni-obchod-a-investice-19052.html>

- [10]__MERICS PAPERS ON CHINA. Chinese FDI in Europe: 2018 trends and impact of new screening policies. [online].[cit. 2019-11-25]. Dostupné na: https://www.merics.org/sites/default/files/2019-03/190306_MERICS-Rhodium%20Group_COFDI-Update_2019.pdf
- [11] CHINA OFFSHORE. Chinese Opportunities in Central and Eastern Europe Growing. [online].[cit. 2019-11-23]. Dostupné na: <https://chinainvestin.com/index.php/zh/test-chinaoffshore-cn/238/chinese-opportunities-in-central-and-eastern-europe-growing>
- [12] RHODIUM GROUP. People's Republic of China - European Union Direct Investment [online].[cit. 2019-11-23]. Dostupné na: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/june/tradoc_157947.pdf
- [13] VELVYSLANECTVO SR V PEKINGU. Duševné vlastníctvo v Číne. [online].[cit. 2020-03-18]. Dostupné na: <https://www.mzv.sk/web/peking/dusevne-vlastnictvo-v-cine>
- [14] EUROPEAN COMMISSION. Countries and regions.China. Investment. [online].[cit. 2020-03-18]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/china/>
- [15] BERGER ROLAND. *Report of the development of Chinese Enterprises in the EU*. Peking: China chamber of Commerce to the EU, 2019 4s.
- [16] LEGISLATIVE TRAIN SCHEDULE. EU-China comprehensive agreement on investment. [online].[cit. 2020-03-18]. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-balanced-and-progressive-trade-policy-to-harness-globalisation/file-eu-china-investment-agreement>
- [17] EUROPEAN COMMISSION. Countries and regions.China. Investment. [online].[cit. 2019-11-28]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/china/>

- [18] EUROPEAN COMMISSION. EU-China Comprehensive Agreement on Investment. [online]. [cit. 2019-11-13]. Dostupné na: <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2115>
- [19] FORBES. Top 100 digital companies. [online]. [cit. 2020-03-18]. Dostupné na: <https://www.forbes.com/top-digital-companies/list/#tab:rank>
- [20] MANAGEMENTMANIA. Odvetvia informačné a komunikačné služby a priemysel. [online]. [cit. 2020-03-30] 2016. Dostupné na : <https://managementmania.com/sk/odvetvie-informacne-a-komunikacne-sluzby-a-priemysel>
- [21] FABOVÁ ĽUDMILA A KOLEKTÍV. *Forum statisticum Slovacum. Charakteristika a vývoj odvetvia IKT*. Bratislava: Slovenská štatistická a demografická spoločnosť, 2012. 9s. ISSN 1336-7420
- [22] KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV. NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY. [online]. [cit. 2020-04-02] 2006. Dostupné na : https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/com2006_0039sk01.pdf
- [23] THE WORLD BANK. Transform, Innovate, and Connect: A new strategy for ICT. [online]. [cit. 2020-04-13] 2012. Dostupné na: <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2012/07/25/transform-innovate-connect-strategy-ict>
- [24] FABOVÁ ĽUDMILA. *Journal of knowledge society. ICT - a driving force for economic development*. Bratislava: Ústav manažmentu STU, 2014 65s. ISSN 2336-2561
- [25] PROCEDIA ECONOMICS AND FINANCE. Dynamics of ICT development in the EU. [online]. [cit. 2020-04-15] 2015. Dostupné na: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212567115005523>
- [26] HORIZON 2020. 5.i Information and Communication Technologies. [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/information-and-communication-technologies>

- [27] EUROPEAN COMMISSION. The EU ICT sector and its RandD performance. [online].[cit. 2020-04-20] 2019. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/research-development-scoreboard>
- [28] EUROSTAT STATISTICS EXPLAINED. ICT sector – value added, employment. [online].[cit. 2020-04-20] 2020. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/ICT_sector_-_value_added,_employment_and_R%26D
- [29] CHINA BRIEFING. Chinese FDI in the EU's Top 4 Economies. [online].[cit. 2020-04-20] 2019. Dostupné na: <https://www.china-briefing.com/news/chinese-fdi-eu-top-4-economies/>
- [30] THE ECONOMIST SPECIAL REPORT. The digital side of the Belt and Road Initiative is growing. [online].[cit. 2020-04-21] 2020. Dostupné na: <https://www.economist.com/special-report/2020/02/06/the-digital-side-of-the-belt-and-road-initiative-is-growing>
- [31] EUROPEAN COMMISSION. ICT Research & Innovation. [online].[cit. 2020-04-21]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/area/ict-research-innovation>
- [32] MERICS PAPERS ON CHINA. Chinese FDI in Europe: 2019 Update. [online].[cit. 2020-04-22] 2020. Dostupné na: https://www.merics.org/sites/default/files/2019-03/190306_MERICS-Rhodium%20Group_COFDI-Update_2019.pdf
- [33] CIBÁKOVA, Viera a kol. *Verejná správa a regionálny rozvoj*. Bratislava: Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave, 2009. s. ISSN 1337-2955
- [34] VOXEUROP. Are Chinese tech companies bluffing their way into the EU? [online].[cit. 2020-04-23] 2019. Dostupné na: <https://voxeurop.eu/en/2019/china-eu-5123837>

- [35] BELT AND ROAD PORTAL. The Belt and Road Initiative Progress, Contributions and Prospects. [online].[cit. 2020-04-23] 2019. Dostupné na: <https://eng.yidaiyilu.gov.cn/zchj/qwfb/86739.htm>
- [36] JOHN HEMMING. *Reconstructing Order The Geopolitical Risks in China's Digital Silk Road*. Washington: National Bureau of Asian Research, 2020. 6s. ISSN 1559-2960
- [37] MERICS. Networking the "Belt and Road" - The future is digital. [online].[cit. 2020-04-23] 2019. Dostupné na: <https://www.merics.org/en/bri-tracker/networking-the-belt-and-road>
- [38] EUROPEAN COMMISSION. Roadmap for EU-China S&T cooperation. [online].[cit. 2020-04-24] 2018. Dostupné na: https://ec.europa.eu/research/iscp/pdf/policy/cn_roadmap_2018.pdf
- [39] EUROPEAN COMMISSION. Towards 5G. [online].[cit. 2020-04-26]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/towards-5g>
- [40] EUROPEAN COMMISSION. 5G deployment could bring millions of jobs and billions of euros benefits, study finds. [online].[cit. 2020-04-26] 2016. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/5g-deployment-could-bring-millions-jobs-and-billions-euros-benefits-study-finds>
- [41] EUROPEAN COMMISSION. Fantastic-5G: reducing red tape for citizens and businesses. [online].[cit. 2020-04-26] 2018. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/fantastic-5g-reducing-red-tape-citizens-and-businesses>
- [42] EUROPEAN COMMISSION. Secure 5G networks: Questions and Answers on the EU toolbox. [online].[cit. 2020-04-26] 2020. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/QANDA_20_127
- [43] OXFORD ECONOMICS. The economic impact of Huawei in Europe. [online].[cit. 2020-04-27] 2019. Dostupné na: <https://www.oxfordeconomics.com/recent-releases/The-economic-impact-of-Huawei-in-Europe>

- [44] HUAWEI. Huawei Launches AI Ecosystem Program in Europe, with 100M Euros Investment in 5 Years. [online].[cit. 2020-04-27] 2019. Dostupné na: <https://www.huawei.com/en/press-events/news/2019/11/huawei-ai-ecosystem-europe-100m-euros-investment-5years>
- [45] FORTUNE. Global 500. [online].[cit. 2020-04-27] 2019. Dostupné na: <https://fortune.com/global500/>
- [46] DATA ECONOMY. Chinese Investors Buy Large Stake Of Global Switch For \$3bn. [online].[cit. 2020-04-27] 2016. Dostupné na: <https://data-economy.com/chinese-investors-buy-large-stake-of-global-switch-for-3bn/>
- [47] GLOBALSWITCH. 24% stake in Global Switch acquired by Shagang Group. [online].[cit. 2020-04-28] 2019. Dostupné na: <https://www.globalswitch.com/about-us/news/270819-24-stake-in-global-switch-acquired-by-shagang-group/>
- [48] EUSME CENTRE. Sector Report - The ICT Market in China. [online].[cit. 2020-04-28] 2015. Dostupné na: http://ccilc.pt/wp-content/uploads/2017/07/eu_sme_centre_report_-_the_ict_market_in_china_update_-_july_2015.pdf
- [49] GOVERNMENT OF CANADA. Overview of China's Information and Communication Technology and Gaming Market. [online].[cit. 2020-04-28] 2019. Dostupné na: <https://www.tradecommissioner.gc.ca/china-chine/market-facts-faits-sur-le-marche/0003018.aspx?lang=eng>
- [50] CHINA (SHANGHAI). Pilot free trade zone. . [online].[cit. 2020-04-28]. Dostupné na: <http://en.china-shftz.gov.cn/>
- [51] SANTANDER TRADE MARKETS. China foreign investment. [online].[cit. 2020-04-29] 2020. Dostupné na: <https://santandertrade.com/en/portal/establish-overseas/china/foreign-investment>
- [52] PRIVACY SHIELD FRAMEWORK. China – Technology and ICT. [online].[cit. 2020-04-29] 2019. Dostupné na: <https://www.privacyshield.gov/article?id=China-Technology-and-ICT>

- [53] TELEFONICA. China Unicom and Telefónica sign a global agreement to exchange data center capabilities driving enhanced value for multinational clients. [online].[cit. 2020-04-29] 2015. Dostupné na: <https://www.telefonica.com/en/web/press-office/-/china-unicom-and-telefonica-sign-a-global-agreement-to-exchange-data-center-capabilities-driving-enhanced-value-for-multinational-clients>
- [54] TELEFONICA. JD Digits joins China Unicom and Telefónica's big data company. [online].[cit. 2020-04-29] 2019. Dostupné na: <https://www.telefonica.com/en/web/press-office/-/jd-digits-joins-china-unicom-and-telefonica-s-big-data-company>
- [55] CHINADAILY. French companies shift to high-tech in China. [online].[cit. 2020-04-29] 2019. Dostupné na: https://www.chinadaily.com.cn/cndy/2019-11/05/content_37520708.htm
- [56] MERICS. Evolving Made in China 2025. [online].[cit. 2020-04-29] 2019. Dostupné na: <https://www.merics.org/en/papers-on-china/evolving-made-in-china-2025>
- [57] CHINA BRIEFING. How Brexit Britain is Already Massively Increasing Investment in China. [online].[cit. 2020-04-29] 2018. Dostupné na: <https://www.china-briefing.com/news/brexit-britain-already-massively-increasing-investment-china/>
- [58] MERICS. Chinese FDI in Europe: 2019 Update Special Topic: Research Collaborations. [online].[cit. 2020-04-30] 2020. Dostupné na: https://www.merics.org/en/papers-on-china/chinese-fdi-in-europe-2019?utm_source=Newsletter&utm_medium=Email&utm_campaign=Chinese%20FDI%20in%20Europe%202019%20Update
- [59] HUSENICOVÁ, Lucia a kol. *Potenciál Novej hodvábnej cesty pre Slovensko*. Bratislava: Inštitút ázijských štúdií, 2019. 22s. ISBN: 978-80-971575-2-4
- [61] DRAHOKOUPIL, Jan. *Chinese investment in Europe: corporate strategies and labour relations*. Brusel: ETUI aisbl, 2017. s. ISBN: 978-2-87452-454-7
- [62] EURÓPSKA ÚNIA. Hospodárstvo[online].[cit. 2019-11-17]. Dostupné na: https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/economy_sk

- [63] RHODIUM GROUP. People's Republic of China - European Union Direct Investment [online].[cit. 2019-11-22]. Dostupné na: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/june/tradoc_157947.pdf
- [64] GENERÁLNY KONZULÁT SR V ŠANGHAJI. Investície v Číne [online].[cit. 2019-11-17]. Dostupné na: <https://www.mzv.sk/web/cgshanghai/investicie-v-cine>
- [65] MENBERE T. WORKIE a kol. *Vývoj a perspektívy svetovej ekonomiky. Prínosy informačných technológií a hrozby klimatických zmien*. Bratislava: Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2007. 19-24s. ISBN 978-80-7144-159-5
- [66] CHEN XIN. *How Slovakia perceives the belt and road initiative and China-CEEC cooperatin*. Budapešť :China-CEEC Institute, 2019. 6-10s. ISBN 978-615-81063-1-3
- [67] BASEDOW ROBERT. The European Union and Investment Protection Agreements – Collective action problems and policy entrepreneurship. [elektronický zdroj]. 2019 s. 2-4.
- [68] ONDROVIČ ADRIÁN. *Inštitucionálne príčiny globálnej ekonomickej krízy*. Bratislava: Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2017 15-20 s. 978-80-7144-286-8
- [69] AUSTRALIAN NATIONAL UNIVERSITY. China's 40 Years of Reform and Development: 1978–2018. [online].[cit. 2020-05-14] 2018. Dostupné na: <https://press-files.anu.edu.au/downloads/press/n4267/html/ch29.xhtml?referer=&page=41>
- [70] BDI. The EU-China Investment Treaty. [online].[cit. 2020-05-14] 2020. Dostupné na: <https://english.bdi.eu/article/news/the-eu-china-investment-treaty/>
- [71] LASZLO Z. KARVALICS. *Information society dimensions*. Szeget: JATEPress, 2009. 22-23s. ISBN 978-963-482-999-7
- [72] EUROPEAN COMMISSION. The EU and China signed a key partnership on 5G, our tomorrow's communication networks. [online].[cit. 2020-05-15] 2015. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_15_5715

- [73] 5GPPP. About the 5G PPP. [online].[cit. 2020-05-15]. Dostupné na: <https://5g-ppp.eu/>
- [74] EUROPEAN COMMISSION. FP7-ICT - Specific Programme "Cooperation": Information and communication technologies. [online].[cit. 2020-05-15] 2014. Dostupné na: <https://cordis.europa.eu/programme/id/FP7-ICT>
- [75] HUAWEI. HUAWEI IS 5TH TOP R&D INVESTOR WORLDWIDE - EC CONFIRMS. [online].[cit. 2020-05-15] 2020. Dostupné na: <https://huawei.eu/news/huawei-5th-top-rd-investor-worldwide-ec-confirms>